

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

22^e JAARGANG

WOENSDAG 4 AUGUSTUS 1937

No. 1127

COMMISSIE VAN REDACTIE:

P. Lieftinck; N. J. Polak; J. Timbergen; F. de Vries en
 H. M. H. A. van der Valk (Redacteur-Secretaris).

Redactie-adres: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties voorpagina f 0,50 per regel. Andere pagina's f 0,40 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 16,—. Abonnementsprijs Economisch-Statistisch Maandbericht f 5,— per jaar. Beide organen samen f 20,— per jaar. Buitenland en Koloniën resp. f 18,—, f 6,— en f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cent. Donateurs en leden van het Nederlandsch Economisch Instituut ontvangen het weekblad en het Maandbericht gratis en genieten een reductie op de verdere publicaties.

INHOUD.

	Biz.
MODERNE MEESTBEGUNSTIGING door Mr. P. A. Blaisse	566
De Reichswerke A.G. Hermann Göring en de Deutsche „Wehrwirtschaft“ door Dr. A. de Graaff	568
De kapitaalmarkt in Juni en Juli 1937 door Dr. W. Mautner	570
Panamerikaansche monetaire politiek door Dr. M. Vajda	571
AANTEKENINGEN:	
Stijgende invoeren van katoenen weefsels in Ned.-Indië	572
INGEZONDEN STUKKEN:	
Onze boterpolitiek door J. Buter met Naschrift door E. Veen	573
MAANDLIJFERS:	
Indexcijfers van Nederlandsche aandelen	574
Emissies in Juni 1937	575
ONTVANGEN BOEKEN	576
Statistieken:	
Geldkoersen-Wisselkoersen-Bankstaten	576, 577, 580
Groothandelsrijzen	578—579

GELD-, KAPITAAL- EN WISSELMARKT.

In de verslagweek was over het algemeen de Gulden iets meer aangeboden dan gevraagd. Terwijl in de voorgaande weken de situatie andersom was en het Egalisatiefonds daarin aanleiding vond om, waar de Dollar bovendien internationaal flauw lag, den aankoopkoers voor Dollars geleidelijk verder te verlagen, was nu tijdelijk het overwegend aanbod van Guldens uit de markt. De succesieve Dollarkoersverlaging heeft waarschijnlijk in den laatsten tijd het aanbod van valuta's wat gestimuleerd, zoodat een reactie op die beweging volkomen logisch is. Daarbij komt, dat, nu de kapitaalbeweging vrijwel tot stilstand is gekomen en daardoor de betalingsbalans ongeveer in evenwicht is, kleine tijdelijke afwijkingen in vraag en aanbod het surplus aan vraag naar Guldens kunnen doen verkeerden in een overschotaanbod. Overigens beteekenen deze voorbijgaande wijzigingen weinig. De omvang der transacties is dan ook uitermate gering geweest, en na een koersstijging nam het aanbod van valuta's dadelijk weer toe. Ponden kwamen maximaal op 9.03¼, Dollars op 1.81½, waarna, zooals gezegd, weer een daling intrad.

De fluctuaties van Fransche Francs bleven deze week zeer beperkt, met een stemming, die per saldo een kleinigheid beter was dan de vorige week; in verband met de tendens van den Guldenskoers was de verbetering te Amsterdam natuurlijk nog iets grooter dan te Londen. Veel verandering is er in de toekomstkansen van de Fransche valuta niet gekomen, al krijgt men den indruk, dat de Regeering, schoorvoetend, en in etappes, naar een reële verbetering in de financiële situatie wil streven. Terwijl aanvankelijk alleen op vermeerdering der inkomsten werd aangestuurd, denkt men nu ook aan bezuiniging. Maar van een werkelijke saneering is men nog ver verwijderd; van een noemenswaardig vertrouwensherstel was nog geen sprake. De belangrijke vermindering in het disagio voor Termijnfrancs, waaruit men den indruk zou krijgen, dat inderdaad de toekomst van de Fransche valuta gunstiger wordt ingezien, is uitsluitend tweewegebracht door interventie-operaties van het Egalisatiefonds; zij draagt dus een kunstmatig karakter. Als regel hebben de Egalisatiefondsen zich onthouden van interventie op de termijnmarkt en zich beperkt tot de contante. Gezien het psychologisch effect van den termijankoers op het algemeene vertrouwen, lijkt de beslissing van de Fransche Regeering om met die gewoonte te breken wel gemotiveerd.

In Londen was er deze week weer wat aanbod van Russisch goud. Er was geen reden tot angst voor herleving van de „goldscare“, want het aanbod werd door het Egalisatiefonds onmiddellijk opgenomen. Blijkbaar heeft men althans voor het moment in Engeland zich voorgenomen om een zeer liberaal standpunt in te nemen ten aanzien van het opnemen van goudaanbod, en heeft men de vreemde houding van afwentelen van het aanbod naar New-York, ook wanneer de onderlinge betalingsbalanssituatie Engeland—Vereenigde Staten met zulk een goudbeweging in strijd was, opgegeven. Nu ook de verplaatsing van Fransch kapitaal uit de Vereenigde Staten naar Londen is verflauwd, kan men dan ook zeggen, dat de rust in de relatie Pond—Dollar min of meer is weergekeerd.

Geldmarkt en beleggingsmarkt waren in de verslagweek weinig veranderd. De conversieleeningen houden aan, het totaal heeft in den loop van dit jaar het milliard nu al overschreden, en wanneer nu ook de Regeering den knoop zal doorhakken terzake van de Staatsleeningen zal het toch reeds zoo hooge conversierecord van 1934 ruimschoots geslagen worden. Nadat deze operatie zal zijn doorgevoerd, kan men zeggen, dat sedert de depreciatie van den Gulden practisch de heele Nederlandsche obligatie- en pandbriefcirculatie op verlaagd rentepeil zal zijn gesteld!

MODERNE MEESTBEGUNSTIGING.

Door alle tijden heen heeft de clause van meestbegunstiging in de handelspolitiek een belangrijke rol gespeeld. Met name in de vorige eeuw heeft de handelspolitiek zich gekenmerkt door een overheersende positie van de meestbegunstiging. Dit is ook niet verwonderlijk, waar de internationale verhoudingen niet zoo gecompliceerd waren als heden ten dage, zoodat in de tijden, dat de onderhandelingen in het licht stonden eener tarievenpolitiek en de merites van een verdrag uitsluitend werden afgemeten naar het bereikte resultaat t.a.v. de tarieven, de consequenties eener behandeling van meestbegunstigde natie een ieder duidelijk voor oogen stonden.

Met de na-oorlogsche jaren wordt het beeld geheel anders. De eenzijdige uitbouw van het industriele en agrarische apparaat, de zucht naar zelfgenoegzaamheid op industrieel en agrarisch gebied in landen, welke voorheen op uitwisseling van goederen en diensten waren ingesteld, de oorlogsschulden en de geweldige verliezen, welke gedurende den wereldoorlog zijn geleden, maken een handelspolitieke heroriëntering noodzakelijk. Het autarkische streven der verschillende staten komt met den dag duidelijker naar voren en de crisisjaren versnellen in niet geringe mate dit proces. Een sfeer van onzekerheid en wantrouwen begint de handelspolitiek te doordringen; handelsverdragen op langen termijn worden niet meer afgesloten en het vrije handels- en betalingsverkeer wordt in toenemende mate uitgeschakeld¹⁾. Men zoekt zijn heil in een welvaartspolitiek op mercantilistische grondslag. In een vermeerdering van den uitvoer met een gelijktijdige beperking van den invoer wordt het middel bij uitnemendheid gezien om te komen tot een vergroting van de nationale welvaart. Hooge invoerrechten op buitenlandse fabrieken, exportpremies, verbod van goud- en zilveruitvoer, een streven naar het verwerven van grondstoffenproducerende landen, het zijn alle even zoovele begeleidende verschijnselen van de na-oorlogsche economische en politieke ontwikkeling.

Vele nieuwe clauses doen hun intreden in handelsverdragen om de hierboven gesignaleerde richtlijnen voor een bepaalde periode vast te leggen. Tal van onderhandelingen, zooals wij boven reeds opmerkten, worden thans beheerscht door de gedachte een zoo groot mogelijk uitvoeroverschot te verkrijgen, om daarmee de transfer van rente en dividende, alsmede de transfer van amortisatie, door te kunnen voeren, hetgeen met name geldt voor kapitaalarme landen. In- en uitvoer denkt men zich t.o.v. een bepaald land in een bepaalde verhouding.²⁾

Dit alles heeft zijn uitwerking op de clause van meestbegunstiging niet gemist.

Het multilaterale beginsel in de handelspolitiek heeft plaats moeten maken voor de absolute noodzakelijkheid, het handels- en betalingsverkeer van land tot land te bezien en te analyseeren.

Het is duidelijk, dat in een systeem, hetwelk van een gelijkschakeling der naties niets wil weten, integendeel de discriminatie de juiste richtlijn acht, en hetwelk dit doel tracht te bereiken door het sluiten van bilaterale verdragen op grondslag der reciprociteit, onmogelijk een clause past, welke in haar wezen een gelijke behandeling van alle landen nastreeft zonder rekening te houden met eenige tegen-

¹⁾ Walter Greiff: Die neuen Methoden der Handelspolitik.

²⁾ Zie bijv.: Clearingverdrag Duitsland-Engeland van 1. Nov. 1934, en betalingsovereenkomst Hongarije-Frankrijk van 12 Febr. 1937, en de regeling inzake het handelsverkeer Nederland-Joego-Slavië van Maart 1937. In versohillende door Turkije gesloten handelsverdragen komen clauses voor, krachtens welke de invoer niet grooter mag zijn dan de uitvoer; Roemenië kent een soortgelijk principe in zijn invoerverordening van 25 Oct. 1934, waarbij is bepaald, dat de invoer niet meer dan 60 pCt. van de waarde van den uitvoer mag bedragen.

prestatie van het „toevallig” begunstigde land¹⁾. Integendeel, de clause van meestbegunstiging, zooals oorspronkelijk bedoeld en geredigeerd, kan zich eigenlijk niet meer handhaven, immers, heeft een averechtsche werking. Hoewel ongetwijfeld bekend, lijkt het ons in dit verband toch niet zonder belang nog eens te wijzen op de dikwijls meer protectionistische dan liberale strekking der clause, daar meermalen concessies tijdens de onderhandelingen zijn geweigerd, wijl men ze niet aan een derde land wilde verstrekken, waartoe men verplicht zou zijn bij een beroep van het laatste op meestbegunstiging. In woord en geschrift werd de strijd tegen de meestbegunstiging aangeboden. Op talrijke wijzen trachtte men dan ook aan de algemeene werking van de clause van onbeperkte en onvoorwaardelijke meestbegunstiging te ontkomen. Wij zullen niet in details treden maar slechts summierlijk aanduiden langs welken weg in de practijk de meestbegunstiging tot een phrase is gemaakt.

Deze uitholling der meestbegunstiging wordt bereikt door:

- a. met zooveel woorden een aantal preferentiele rechten vast te leggen, al of niet in grensverkeer²⁾,
- b. ver doorgevoerde specialisatie der tarieven,
- c. geheime tariefafspraken,
- d. contingentteering,
- e. deviezenwetgeving,
- f. crediet- en transportfaciliteiten,
- g. terugbetaling van betaalde invoerrechten.

Tengevolge van al deze beperkingen van de werkingssfeer der meestbegunstiging en de verfijning van haar inhoud door een steeds exclusiever worden de interpretatie, is langzamerhand rondom de meestbegunstiging een groote onzekerheid ontstaan. Talrijke gevallen zijn te noemen, waarin, ondanks het feit, dat een behandeling als meestbegunstigde natie expressis verbis was gegarandeerd, niet of slechts met de grootste moeite en dan nog voor korten duur, de betreffende concessie is verkregen³⁾.

In verband met de crisis, welke de meestbegunstiging in de na-oorlogsche jaren doormaakte tengevolge van de gewijzigde omstandigheden in de internationale economische politiek, heeft men in vele landen overwogen of het niet beter ware de onbeperkte en onvoorwaardelijke meestbegunstiging te vervangen door een ander principe, beter geëigend om de moeilijkheden bij de verdragsbesprekingen te ondervangen, met name die moeilijkheden, welke onmiddellijk voortvloeien uit de omstandigheid, dat de meestbegunstiging in haar onvoorwaardelijke en onbeperkte redactie geen discrimineerende strekking heeft, zoodat een ieder voor zich de voordeelen bij moeizame onderhandelingen tegen dikwijls vergaande concessies verkre-

¹⁾ Zie hiervoor meer uitvoerig de Inaugural-Dissertation van Hans Prack: Die Meistbegünstigungsklausel.

²⁾ Wij denken hier niet aan preferentiele rechten in regionale verdragen vastgelegd, bijv. het verdrag van Oslo van 28 Mei 1937, daar regionale verdragen open verdragen zijn, beogende door economische samenwerking tusschen contractanten te komen tot verruiming van het handelsverkeer. Naar algemeene opvatting zijn deze verdragen onderhevig aan de werking der meestbegunstiging. Slechts preferentiele rechten, neergelegd in de bekende clauses als de „Empire Clause”, Noorsche clause, de Randstaten-clausules, de Bulgaarsche clause, de Zuid-Amerikaansche clause en vele andere zijn niet onderhevig aan de werking der meestbegunstiging.

³⁾ In de voorloopige overeenkomst Nederland-Chili van 5 Mei 1937, wordt als *nieuwe concessie* van Chili de behandeling van Nederland als meestbegunstigde natie erkend voor Sumatra tabak, hetgeen meebrengt betaling van hetzelfde invoerrecht als vastgelegd in het verdrag Chili-Cuba van 13 Maart 1937, ondanks het feit, dat Nederland sinds Dec. 1931 een beroep op meestbegunstiging kan doen gelden. Ook het voorloopige handelsverdrag Nederland-Brazilië van 16 Sept. 1931 op basis van onbeperkte en onvoorwaardelijke meestbegunstiging heeft in de practijk moeilijkheden opgeleverd om bepaalde verlaagingen van invoerrechten bij den invoer in Brazilië ook voor Nederlandsche artikelen te doen gelden.

gen, op grond der meestbegunstiging kan opeischen. De onbepaalde en onvoorwaardelijke meestbegunstiging, zooals deze in haar korte, algemeene redactie door de meeste landen in de twintigste eeuw in de resp. verdragen is vastgelegd, beteekent voor de moderne handelspolitiek maar al te dikwijls een struikelblok, daar de grondvorm der onbepaalde en onvoorwaardelijke meestbegunstiging contractanten verplicht aan elkander zonder eenige compensatie en zonder reserve alle voorrechten te verlenen, welke zij aan eenig derde land hebben toegestaan of in de toekomst zullen toestaan¹⁾.

Naast de mogelijkheid om in een verdrag de onbepaalde en onvoorwaardelijke meestbegunstiging vast te leggen in dier voege, dat uitdrukkelijk staat vermeld, dat zij niet geldt voor een aantal met name genoemde artikelen²⁾, kunnen wij nog twee opvattingen vermelden en wel het systeem van de exclusieve preferenties en dat van de voorwaardelijke meestbegunstiging.

Een politiek van exclusieve preferenties beoogt een zekere concessie, bijv. een lager invoerrecht, aan een bepaald land te verschaffen onder de uitdrukkelijke afspraak, dat geen ander land zich dit recht kan toe-eigenen. In ruil voor deze tariefconcessie verleent dit land aan den geveer van genoemde concessie eveneens een voordeel, hetwelk uitsluitend en alleen door hem kan worden genoten. Deze methode werkt derhalve discrimineerend en heeft het bezwaar, dat zij onvermijdelijk leiden moet tot een warnet van onoverzichtelijke, het handelsverkeer in hooge mate belemmerende, bepalingen, aangezien het systeem van exclusieve preferenties niet beperkt blijft tot de douanetarieven, maar veeleer zich uitstrekt tot de contingenteringen, compensaties, clearing, en exportcontrole. Men heeft dan ook in meerdere landen overwogen, of het niet beter ware over te gaan tot de toepassing der voorwaardelijke meestbegunstiging, welke beoogt een zekere concessie, bijv. een lager invoerrecht aan een bepaald land te verschaffen, niet op een permanente exclusieve basis, maar slechts zolang exclusief, totdat andere — in deze concessie belangstellende landen — aan den geveer gelijkwaardige concessies aanbieden, welke de oorspronkelijke genietter van het lagere recht moest geven om het te verkrijgen.

Ook aan dit systeem zijn meerdere bezwaren verbonden. Wij bedoelen hier in de eerste plaats de betrekkelijke waarde van een concessie, welke ieder oogenblik kan worden onderboden, zoodat opnieuw besprekingen zouden moeten plaats vinden om dit zoo juist verlaagde recht deelachtig te worden. Verder doet het tijdsverlies, dat onvermijdelijk aan de onderhandelingen verbonden is, het gevaar ontstaan, dat juist tegen den tijd, dat een derde land een bepaalde concessie deelachtig wordt, dit voor dat land van minder beteekenis is, aangezien de oorspronkelijke concessionaris reeds vasten voet in het betreffende land heeft verkregen. Bovendien lokt voorwaardelijke meestbegunstiging in toenemende mate discrimineerende behandeling uit, welke, ook al mocht deze op een gegeven oogenblik gewenscht zijn, aanzienlijk de gestelde grens zou overschrijden.

Samenvattend kunnen wij dus constateeren, dat noch de clauseule van onbepaalde en onvoorwaardelijke meestbegunstiging in haar korte, algemeene redactie, als tot heden gevolgd³⁾, noch een systeem van exclusieve preferenties en noch de clauseule der voorwaardelijke meestbegunstiging, bij de verdrags-

onderhandelingen in den tegenwoordigen tijd, met zijn gecompliceerde economische verhoudingen, uitsluitend het beginsel kan zijn.

In dit verband is het interessant kennis te nemen van het standpunt van de Vereenigde Staten met betrekking tot deze materie. Krachtens de Trade Agreements Act van Juni 1934 werd aan den President de bevoegdheid verleend gedurende een tijdperk van drie jaar handelsovereenkomsten met andere landen af te sluiten. Deze bevoegdheid beteekende een wijziging van de Smoot-Hawley Tariff Act van 1930 en gaf de President de vrijheid de invoerrechten op bepaalde goederen tot een maximum van 50 pCt. te verlagen tegenover die landen, welke niet tegen den Amerikaanschen handel discrimineeren. Op grond hiervan hebben de Vereenigde Staten tot op heden een vijftiental verdragen afgesloten, welke alle, uitgezonderd dat met Cuba, de onbepaalde en onvoorwaardelijke meestbegunstiging bevatten. Zeer lezenswaardige en uitgebreide gegevens over deze materie vindt men in de „Hearings before the Committee on Ways and Means, House of Representatives, seventy-fifth Congress, First Session on H. J. Resolution 96”, in verband met de verlenging van bovengenoemde machtiging van den President voor een overeenkomstige periode van 3 jaar. De meerderheid heeft zich opnieuw uitgesproken vóór een handelspolitiek op basis van onvoorwaardelijke en onbepaalde meestbegunstiging, waarvan de voordeelen volgens Amerikaansche zienswijze als volgt kunnen worden samengevat:

- A: Algemeen: 1. promotion of world trade,
2. promotion of peace,
B: Speciaal: 1. the overcoming of old discriminations against American trade,
2. the avoidance of retaliation against American trade,
3. the securing of the extension to American trade of the concessions granted between other countries.

Bij een min of meer oppervlakkige beschouwing en bij het doorlezen van de paragraaf, luidende: „Adherence by the United States to the unconditional mostfavoured-nation policy in connection with the Trade-Agreements Program”, in de boven reeds vermelde publicatie van de „Committee on Ways and Means” is men licht geneigd aan de moderne Amerikaansche handelspolitiek een sterker liberaal karakter toe te schrijven dan zij verdient. De onbepaalde en onvoorwaardelijke meestbegunstiging staat in het centrum der belangstelling en de geheele opzet is erop gericht, zoo lezen wij, het internationale handelsverkeer te vergemakkelijken door over de geheele lijn de douanetarieven te verlagen en de hinderlijke discriminatie in tal van verdragen uit te schakelen: „nondiscriminatory treatment must be given by the U.S.A. to imports from other countries in order that nondiscriminatory treatment for American exports may be obtained from other countries”. En even verder: „The essential question is: under what policy or method of procedure can the United States obtain and assure nondiscriminatory treatment for its exports most quickly, most easily, and most completely in return for the bargaining power which it has and is willing to use for this purpose”. En als bezwaar tegen exclusieve preferenties wordt gezegd: „that they tend to force international commerce in the direction of bilaterally balanced exchanges”.

Dit alles echter is zeer misleidend, daar een ander principe, hetwelk niet los van bovenomschreven richtlijnen mag worden beschouwd, de geheele Amerikaansche handelspolitiek doorkruist. Wij bedoelen hier het leidende beginsel, hetwelk bij het onderhandelen omtrent de handelsverdragen wordt gevolgd, nl. om slechts voordeelen toe te staan ten opzichte van producten van welke het invoerende land: „the principal supplier” is. Een interdepartementale Commissie werd in het leven geroepen om de ingewikkelde taak

¹⁾ R. Riedl: Die Krise der Meistbegünstigungsklausel. Dr. H. H. Sillevius Smitt: De Meestbegünstigingsclausule en de nieuwere stroomingen in de handelspolitiek.

²⁾ Zie o.a. aanvulling op het handelsverdrag Frankrijk-Turkije 1929 van 15 Juni 1937.

³⁾ Zij hier opgemerkt, dat er inderdaad wel enkele uitvoerige redacties van meestbegunstiging bestaan in handelsverdragen, echter tot een uitputtende regeling is het nooit en nergens gekomen.

van het onderhandelen omtrent desbetreffende overeenkomsten met de verschillende landen voor te be-reiden en te helpen uitvoeren¹⁾. Daarbij komt, dat de Vereenigde Staten, als hoogontwikkelde industrie- en landbouwstaat, die voor het overgrootste gedeelte zelf in de behoefte aan grondstoffen kunnen voorzien, een buitengewoon ver doorgevoerd gedifferentieerd tariefstelsel hebben opgebouwd met 1815 verschillende tariefposities (waartegenover bijv. Nederland er 160 telt), hetgeen de positie van de Vereenigde Staten bij de onderhandelingen ten zeerste vergemakkelijkt te meer, daar het meerendeel der tarieven ingevolge de Hawley-Smoot act van 1930 op een hoog niveau is vastgelegd. Een belangrijk punt in dit verband is, dat de samenstelling van den import in de Vereenigde Staten niet alleen een zeer specifiek maar ook een uitgesproken monopolioide karakter draagt. In Juni van het jaar 1933 werd hiernaar een zorgvuldig onderzoek ingesteld en het resultaat was, dat p.l.m. 90 pCt. van den invoer in de Vereenigde Staten uit de 30 voornaamste landen een monopolie-artikel beteekende²⁾. Uit het voorafgaande moge dus volkomen objectief worden geconcludeerd, dat de voordeelen, welke de Vereenigde Staten na een zorgvuldig onderzoek verlenen, in de practijk zelden of nooit voor derde landen, ingevolge meestbegunstiging, gelding verkrijgen m.a.w. de meestbegunstiging zal aan haar actiefzijde voor de Vereenigde Staten geen hinderpaal opleveren in dier voege, dat andere Staten een voordeel om *niet* verkrijgen, terwijl zij van de passiefzijde steeds door de Vereenigde Staten zal worden ingeroepen, wanneer contractanten aan derde staten voordeelen verstrekken.

Het systeem der Amerikaansche handelspolitiek op basis der onbeperkte en onvoorwaardelijke meestbegunstiging, is in zeken bilateraal en discrimineerend; dit laatste in hoofdzaak tengevolge van een zeer geraffineerde tariefspecialisatie. Dientengevolge kenmerkt het Amerikaansche systeem zich door een zeer eenzijdige toepassing der meestbegunstiging. In de practijk benadert dit het stelsel der exclusieve preferenties, welk systeem volgens de „Committee on Ways and Means” het overwegende bezwaar had, „that they tend to force international commerce in the direction of bilaterally balanced exchanges”.

Men diene voorts niet te vergeten, dat de onbeperkte en onvoorwaardelijke meestbegunstiging tegenover die landen, waarmee geen behandeling als meestbegunstigde natie is overeengekomen, als een voorwaardelijke meestbegunstiging werkt. „It may be noted that a country which includes the unconditional most-favored-nation clause in the treaties and agreements it enters into, but which refuses to generalize its concessions to countries with which it has no such treaties or agreements, is in reality following a conditional most-favored-nation policy” (Committee on Ways and Means, t.a.p.).

De Vereenigde Staten voeren bij de verdragsonderhandelingen een „do ut des” politiek op volkomen bilaterale basis, welke politiek met groot succes kan worden gevoerd in verband met de uitermate sterke positie van de Vereenigde Staten ingevolge de hooge douanetarieven. Dat de meestbegunstiging bij dit alles een ondergeschikte rol speelt is na het vorenstaande duidelijk. Typeerend in dit verband is een uittaling van Dr. L. Sommer over de politiek van Cordell Hull (Secretary of State)³⁾. „Insbesondere sind es die Vereinigten Staaten, die in ihrer Handelspolitik den Bruch mit der Meistbegünstigung systematisch vorzubereiten scheinen.” Dat de Vereenigde Staten de Meistbegünstigung in vele geval-

¹⁾ Zie het artikel van Dr. F. H. Fentener van Vlissingen: „De Amerikaansche Handelspolitiek” in E.-S.B. van 17 Maart jl.

²⁾ I. Grafton Rogers: Reciprocity and the most favored-nation clause.

³⁾ Dr. L. Sommer: Wirtschaftsstrukturelle Voraussetzungen des Kampfes gegen die Meistbegünstigungsklausel.

len volkomen als franje beschouwen is niet beter te demonstreeren dan door te wijzen op de verklaring, welke Cordell Hull, gemeenschappelijk met Souza Costa, Minister van Financiën in Brazilië, heeft afgelegd naar aanleiding van de verdragsbesprekingen tusschen de Vereenigde Staten en Brazilië in Juli van dit jaar⁴⁾. In het handelsverdrag van bovengenoemde landen staan n.l. bepalingen, krachtens welke zekere voordeelen, aan de Vereenigde Staten verleend, door Brazilië niet aan die landen — lees Duitschland — mogen worden verstrekt, welke exportpolitiek onmiddellijk door de Regeering wordt ondersteund. Het is duidelijk, dat een dergelijke handelspolitiek geheel in strijd is met een politiek van onvoorwaardelijke en onbeperkte meestbegunstiging. In een volgend artikel stellen wij ons voor de meestbegunstiging voor Nederland aan een nader onderzoek te onderwerpen.

Mr. P. A. BLAISE.

⁴⁾ Frankfurter Zeitung van 20-7-'37 en 22-7-'37. Zie ook Wirtschaftsdienst van 23-7-'37 „Washingtons Angriff auf Deutschland und Brasilien”.

DE REICHSWERKE A.G. HERMANN GÖRING EN DE DUITSCHE „WEHRWIRTSCHAFT”.

In de afgelopen week heeft Duitschland van zich doen spreken door het nemen van een tweetal maatregelen, die zeer de aandacht hebben getrokken. In de eerste plaats was dit door de oprichting van de maatschappij, wier naam in den titel van dit opstel is vermeld, de Reichswerke A.G. Hermann Göring; in de tweede plaats door de verordening aangaande de broodgraanverzorging der bevolking, waartoe de geheele oogst van rogge en tarwe zal worden bestemd.

De taak, die de Reichswerke Hermann Göring in de Deutsche ijzerindustrie zal hebben te vervullen, is al evenmin als de plaats van deze onderneming, nauwkeurig afgebakend. Een onderdeel van haar werkzaamheid, voorhands wellicht ook het voornaamste, zal de bevordering van de binnenlandsche ertswinning in Duitschland zijn. Duitschland beschikt binnenslands nog over een ertsreserve, die echter maar ten deele in exploitatie is. Het doel van de nieuwe maatschappij is nu de winning dezer ertsvoorraden systematisch ter hand te nemen. Niet om daarmee reeds in vreedstijd den invoer van erts overbodig te maken, al zal een zekere verschuiving in het gebruik van binnen- en buitenlandsche erts ten gevolg zijn. Maar vooral met de bedoeling om hiermede een basis te leggen voor een autarkische ertsvoorziening in geval van nood. Gelijk ook op ander gebied maakt Duitschland hier het oeconomisch belang ondergeschikt aan het staatsbelang in zijn totaliteit beschouwd. De binnenlandsche ertswinning zal, gelijk ook met andere onderdelen van het Deutsche vierjarenplan het geval is, niet op basis van rentabiliteit geschieden. Van de techniek zal geëischt worden het staatsbelang te dienen ongeacht de kosten.

Naast de ertswinnende functie zal de nieuwe maatschappij ook een taak vervullen in de industrie. In een tweede verordening is bepaald, dat particuliere ondernemingen zich bij haar als filiaalbedrijven kunnen aansluiten. In hoeverre dit geschieden zal, hangt af van het overleg tusschen de overheid en de leiders van de Deutsche particuliere industrie. Waar de staatsonderneming bij de verdeling van grondstoffen en arbeidskrachten op de eerste plaats zal komen, zal hieruit voor de particuliere industrie een krachtige noodzaak tot een regeling van de positie voortvloeien. De combinatie van verdeeler van grondstoffen en ondernemer in één hand, moet uiteraard een volledige staatscontrole mogelijk maken.

In hoeverre en in welken vorm dit zal geschieden, zijn vragen, die zelfs in Duitschland niet door iedereen op gelijke wijze beantwoord worden.

Wel is men het er over eens, dat de staat de bevoegdheid krijgt alles centraal te regelen. Maar over

de vraag of men hierin een principieele verandering moet zien, loopen de meeningen uiteen. Een blad als de Völkische Beobachter legt den nadruk op het socialistisch karakter der onderneming. Ook de Deutsche Bergwerkszeitung meent van iets geheel nieuws te moeten spreken, geboren uit de overtuiging van de noodzakelijkheid van de politieke leiding over het bedrijfsleven. Daarentegen neemt de Frankfurter Zeitung een ander standpunt in. De nieuwe maatschappij, aldus dit blad, is geen principieele zwenking in de tot dusver gevolgde politiek, geen overgang naar de oeconomie van den staat of zelfs maar een soort socialiseering. In weerwil van het feit, dat het geheele bedrijfsleven tot een elastisch instrument van de politiek is gemaakt, is deze overheidsleiding geen doel op zichzelf, maar slechts een noodmaatregel ter voorziening in een bepaalde situatie.

* * *

Zonder twijfel hebben de thans genomen maatregelen een tweeledigen oorsprong. Eenerzijds het streven om de positie van het land voor het geval van oorlog te regelen, anderzijds de momenteele betrekkingen van Duitschland in den buitenlandschen handel. Onze Oostelijke burenen kampen op het oogenblik in hun handelsbetrekkingen met het buitenland zoo mogelijk met nog grootere moeilijkheden dan in de afgelopen depressiejaren. Men kan veilig aannemen, zoo schrijft de Frankfurter Zeitung, dat de noodzakelijkheid om de velerlei betrekkingen met het buitenland te regelen, den toestand van contrôle heeft geschapen, waarin Duitschland zich thans bevindt. Wie de verschuivingen van de onderdeelen der Deutsche handelsbalans overziet, zal deze opmerking zonder twijfel beamen.

Moge dus de feitelijke toestand van het oogenblik in belangrijke mate hebben bijgedragen tot het nemen van de hier besproken besluiten, toch verdient het aanbeveling deze ook uit het gezichtspunt der oeconomische oorlogsvoorbereiding te bezien. Want het is tenslotte slechts een toeval, dat de beide behoeften op dit moment dezelfde maatregelen vragen.

* * *

De „Wehrwirtschaft”, de oeconomische verdediging in geval van oorlog, staat op het oogenblik in Duitschland in het centrum der belangstelling. Geen tijdschrift bijna kan men ter hand nemen, zonder daarin een of ander hiermede verband houdend onderwerp besproken te vinden. Daarin staat Duitschland waarlijk niet alleen. Het dezer dagen gevoerde debat in het Engelsche Lagerhuis over het beleid van Sir Thomas Inskip, de Minister voor de coördinatie der verdediging, bewijst voldoende, dat ook in Engeland voor dit vraagstuk levendige belangstelling bestaat. De maatregelen, welke de Engelsche Regeering in dit opzicht heeft genomen, waarover men zich in een geheimzinnig stilzwijgen hult, gaan verder dan menigeen zou vermoeden. Ook in Frankrijk, waar men dit vraagstuk direct na den oorlog ter hand nam, moet men de beteekenis van de nationalisatie van een aantal oorlogsindustrieën, ofschoon daarbij ook andere overwegingen een rol speelden, niet onderschatten. Wat Italië op dit gebied reeds gepresteerd heeft, is te bekend om daarbij te blijven stilstaan.

In Duitschland kan men altijd weer de meening verkondigd vinden, dat de oorlog niet op het slagveld werd verloren, maar op het gebied der industriele en agrarische voortbrenging. Het vredesverdrag onderstreepte deze opvatting, door Duitschland het hebben van een intendance te verbieden. Daarom is het begrijpelijk, dat men in Duitschland aan deze zaak veel aandacht geeft, dat de kwestie, waar men gaarne het positieve ten toon spreidt, ook in het publiek zeer naar voren wordt gebracht. Daarbij weet Duitschland, dat zijn positie er niet beter op geworden is. Het Deutsche vliegwapen moge de Engelsche levensmiddelenvoorziening, die grootendeels van aanvoer over zee afhankelijk is, in gevaar brengen, het is niet

in staat de kansen voor de eigen voorziening te verbeteren. Ter zee blijft Duitschland beslist in de minderheid. Het Amerikaansche „cash and carry principle” geeft aan de beheerschers van de zee de beschikking over deze rijke bron. Duitschland weet, dat het in oorlogstijd op het Europeesche continent is aangewezen en het neemt zijn maatregelen om het beste te maken, wat uit zoo'n onvolledig productiegebied te maken is. Het weet ook, dat het „wehrwirtschaftlich” bezien de mindere is van zijn vroegere tegenstanders en het tracht dezen achterstand in te halen. Het heeft daarbij meer dan een reden, waarover wij het niet hebben zullen, om dit den volke te toonen.

In ons land heeft men weinig idee van de moeilijkheden, welke daaraan verbonden zijn. Zij komen pas tot uiting, indien men dieper in de organisatie doordringt. De Italiaansche ervaring in den oorlog met Abessynië is in dit opzicht leerzaam. Want hoewel Italië reeds tien jaar aan de oeconomische oorlogsvoorbereiding had gewerkt en daarin ongetwijfeld het verst was gevorderd en ofschoon deze oorlog geen volledige mobilisatie heeft medegebracht, geen vernieling ook van binnenlandsche verbindingen en fabrieken, gelijk men in een Europeeschen oorlog in de eerste dagen reeds kan verwachten, is nog menig gebrek aan het daglicht getreden, bleek bij deze generale repetitie nog menige maatregel onvoldoende.

Dat het opleggen van voorraden onvoldoende is, ziet men nu wel overal in. Maar ook het afsluiten van contracten biedt geen waarborgen. Want de aflevering daarvan, meer nog de regelmatige productie der fabrieken, vereischt grondstoffen. En West-Europa vermag die veelal niet uit eigen gebied te leveren. Gaat men dan naar vervangingsartikelen zoeken, dan beginnen de moeilijkheden eerst recht. Want herhaaldelijk heeft de Deutsche „Ersatz”-productie moeten bemerken, dat ook daarvoor bepaalde grondstoffen ontbraken of wel, niet in voldoende mate aanwezig waren. Zoo dat opnieuw de lijdensweg van het zoeken en beproeven moest worden bewandeld.

Naar mate men de voorbereiding van de oeconomische verdediging ernstiger ter hand neemt, groeit ook de omvang van het vraagstuk, leert men de werkelijke moeilijkheden eerst kennen. Cijfers, waarop men meende te kunnen bouwen, blijken in oorlogstijd geen waarde te hebben, artikelen waarvan men meende, dat zij geen moeilijkheden zouden opleveren, blijken in onvoldoende mate aanwezig. Om slechts een enkel voorbeeld te noemen. De Deutsche becijferingen hebben aangetoond, dat wil een land op agrarisch gebied autark zijn, de productie in het niet-bezette gebied omstreeks 40 pCt. boven het normale vredesgebruik moet bedragen. Kortom, de oeconomische verdedigingsvoorbereiding beteekent het opbouwen van een maatschappij-organisatie op geheel nieuwe basis en onder de moeilijkste omstandigheden, die men zich denken kan.

Duitschland heeft van den nood een deugd gemaakt. Door bittere ervaringen doordrongen van de beteekenis van oeconomische afhankelijkheid in oorlogstijd, heeft het getracht hierin verbetering te brengen, hopende daarmede tegelijkertijd de deviezenpositie te verlichten. Groote gedeelten van het vierjaren-plan zijn op deze gedachte gebaseerd. Ontzaglijke lasten zijn daarom het volk opgelegd. Want noch de synthetische rubberbereiding, noch de fabricage van benzine en kunstwol, om vele andere artikelen maar niet te noemen, kon op rentabiliteitsbasis geschieden. Ook met de binnenlandsche ertswinning zal dit het geval zijn. Want in verschillende der gebieden, waar men thans de winning weer ter hand zal nemen, heeft men die in vroeger jaren wegens de te hoge kosten gestaakt. Voor een Duitschland echter, waar alle oeconomische overwegingen bij de totaliteit van den Staat achter staan, schijnt dit geen bezwaar te zijn.

Dr. A. DE GRAAFF.

DE KAPITAALMARKT IN JUNI EN JULI 1937.

Een enkel cijfer zegt dikwijls voor hem, die het te lezen verstaat, méér dan een lang verhaal. Ongetwijfeld is dit ook het geval met het schijnbaar zoo simpele feit, dat de 3½ pCt. leening Nederland den koers van 104½ pCt. heeft bereikt. Deze koers is niet alleen een met de gestadige *daling der kapitaalrente* samenhangend record, maar hij verraadt ook, dat de beleggers van meening zijn, dat bij de voor de herfstmaanden te verwachten conversie-operaties van Nederlandsche staatsleeningen — er zijn pl.m. f 1.800 miljoen 4 pCt. Nederlandsche en meer dan f 1.000 miljoen 4 pCt. Nederlandsch-Indische leeningen in omloop — de 3½ pCt. leening „ongemoeid” zal worden gelaten.

Welk rentetype de Nederlandsche Regeering zal kiezen, is nauwelijks meer aan twijfel onderhevig. Men rekent vrij algemeen daarmede, dat een 3 pCt. leening zal worden aangeboden, al staat betreffende den looptijd en den emissiekoers niets vast. In dit opzicht biedt echter de koers van de in den laatsten tijd het drukst verhandelde Nederlandsche Staatsleening, de 3 pCt. coupon-belastingvrije, 50-jarige, uit de conversie der spoorwegobligaties en -aandeelen voortgesproten leening 1937 eenig houvast. De koers van deze conversieleening, die, terloops zij het gezegd, zich in een volledig succes mocht verheugen — 99.5 pCt. van de meer dan f 400 miljoen beloopende spoorwegwaarden werden ter conversie aangeboden — is tot 98 pCt. gestegen, echter gedurende de allerlaatste weken tot pl.m. 96¾ pCt. teruggelopen, terwijl hij, op het oogenblik toen de conversie werd opengesteld, slechts pl.m. 93¾ pCt. had beloopt. Waarom onder deze omstandigheden de Regeering niet daaraan zou denken, ook de 3½ pCt. leening bij de groote conversie te betrekken, schijnt op het eerste gezicht niet volkomen duidelijk; de beurs heeft echter een h.i. sterk argument: verreweg het grootste gedeelte van deze leening is in handen van staatsfondsen en andere groote lichamen, en de Regeering zou daarom niet wenschen, deze leening reeds nu te converteeren.

Moeilijkheden brengt de daling van den rentevoet zooals zij zich niet alleen bij staatsleeningen en bij de leeningen van andere openbare lichamen maar ook bij pandbrieven en industriele obligaties en hypotheeken voordoet, niet alleen voor de groote beleggers zooals openbare fondsen en instellingen, verzekeringsmaatschappijen enz. mede, maar ook voor den kleinen belegger. Het is dus niet verrassend, dat tal van groote en kleine kapitaalbezitters naar *nieuwe beleggingsmogelijkheden* zoeken, en het gevaar dreigt, dat zij in hun streven, om de Charybdis van den dalenden rentevoet (met het gevaar van koersverliezen zoodra deze weer mocht stijgen) te ontgaan, niet letten op de Scylla der belegging van minder gehalte. Ook wordt het oude vraagstuk der belegging in obligaties of aandeelen weer overwogen en bestudeerd, terwijl men ruimer keuze uit buitenlandsche fondsen met hooger rendement wenscht te kunnen doen.

De moeilijkheid om geschikt binnenlandsch beleggingsmateriaal met eenigszins grooter rendement te vinden, heeft tot een ruimere houding der autoriteiten ten aanzien van de *introdunctie van buitenlandsche fondsen* geleid: het emissie-embargo op buitenlandsche leeningen is sterk beperkt, en verschillende leeningen, zooals van Argentinië of van Oslo werden met succes geïntroduceerd of ter inschrijving aangeboden, terwijl ook de introductie van verschillende buitenlandsche aandeelen kan worden verwacht. Daarbij denkt men in de eerste plaats aan Amerikaanse aandeelen — niettegenstaande de bekende Amerikaanse plannen, om het buitenlandsche bezit aan *Amerikaansche fondsen* nog sterker dan tot nu toe te belasten. Of inderdaad, zooals een Engelsch financieel blad wist te berichten, hier te lande plannen bestaan, om ook *Engelsche fondsen* te introduceeren, is ons niet bekend geworden. In sommige kringen meent de men dit berichtje als een proefballonnetje te mo-

gen beschouwen, en alhoewel het niet waarschijnlijk is, dat Engelsche kringen ter bevordering van hun wensch, om vooral de kapitaalrente ook met het oog op de komende bewapeningsleeningen laag te houden, verdere verruiming der ruime middelen van de Britsche kapitaalmarkt door plaatsing van Britsche waarden in Amsterdam als een geschikt middel beschouwen, zou de gedachte, dat alle kleintjes helpen, misschien daarbij toch een woordje kunnen meegesproken hebben.

Overigens was de belangstelling voor *buitenlandsche beleggingsfondsen* niet al te groot. Aankopen van *Fransche* fondsen droegen een speciaal karakter: gedeeltelijk — zoover het guldenleeningen betrof — waren het vermoedelijk Fransche kringen, die leeningen luidende in Fransche Francs tegen guldenleeningen ruilden, gedeeltelijk geschiedden deze aankopen uit eenigszins speculatieve overwegingen; uit de verwachting, dat een min of meer belangrijk herstel der sterk gedaalde koersen dezer leeningen zou zijn te verwachten. Inderdaad zijn de koersen dezer leeningen vooral te Parijs sterk gestegen nadat zij te voren een scherpe daling hadden ondergaan. Speculatieve belangstelling bestond ook, hoewel meestal in mindere mate, voor sommige *Duitsche* fondsen. De verbetering der Nederlandsch-Duitsche clearing-positie werd daarbij als het voornaamste argument naar voren gebracht. In verband met de plannen voor een nieuwe regeling van den Braziliaanschen schulden dienst bestond eenige belangstelling voor *Braziliaansche* leeningen, die aanvankelijk op minder geruststellende uitlatingen gedrukt, later echter in herstel waren.

Zijn de *rendementseischen*, die aan goede obligaties werden gesteld, in den loop van het laatste jaar sterk gedaald — ook gedaald tegenover die, die tijdens de vorige periode van opgaande conjunctuur werden gesteld — niet minder is dit met *aandeelen* het geval. Zoo weinig als er in de Amsterdamsche Prijscourant eerste klas Nederlandsche obligaties zijn te vinden, die het vroeger gebruikelijke netto-rendement van 4 pCt. geven (om van de 4½ pCt. leeningen maar niet te spreken), zoo weinig zijn er ook — op een enkele uitzondering na — eerste klas aandeelen te vinden, waarvan men, althans op basis der laatste koersen en dividenden, een rendement van 5 of 5½ pCt. kan verwachten. (Een uitzondering is het gewone aandeel Van den Bergh „A”, dat steeds een dividend van 13½ pCt. netto geniet, en pl.m. 250 pCt. noteert). Er zijn beleggingsadviseurs, die hun cliëntiële aanraden ook op het tegenwoordige sterk gestegen koerspeil aandeelen te koopen, aangezien de dalende rendementseischen tot een verdere appreciatie van de z.g. „goede dividend-betalers” zullen moeten leiden.

Het *gemiddelde koerspeil der Amsterdamsche beurs* heeft, nadat de voorjaarsdaling (met de laagste koersen omstreeks einde April) was overwonnen, een gestadige verhooging te zien gegeven, en Amsterdam bewees herhaaldelijk, dat het zich aan de zoo sterke invloeden, die New-York dikwijls en Londen soms op de algemeene stemming uitoefenen, wist te onttrekken. Het gemiddelde Amsterdamsche koerspeil is thans nagenoeg even hoog als het in de maand Maart was, toen het te New-York en te Amsterdam den hoogsten stand in deze conjunctuurperiode bereikte, terwijl de Dow Jones indexcijfers der New-Yorksche beurs voor industrials thans 185.61 en voor spoorwegen 52.95 beloopten tegenover maximumcijfers van 194.40 en 64.46 in het voorjaar.

Dit hoogere Amsterdamsche koerspeil werd niet in een stormloop bereikt, ging niet gepaard met record-omzetten. De stijging voltrok zich geleidelijk, en bij matigen handel. De verbetering der grondstoffenprijzen na hun val in het voorjaar heeft daarbij zeker meegesproken, nog meer echter de overtuiging, dat het *Nederlandsche bedrijfsleven* sterk vooruitgaat.

Al kent de beurs meestal niet alle gegevens, zij heeft een globalen indruk daarvan, dat het in dit

bedrijf, in dezen tak van nijverheid enz. beter gaat, en drukt dit ook in de koersen uit.

Ook de invloed van de *jaarverslagen* was in de meeste gevallen niet bijzonder sterk. Al is dit een bekend verschijnsel — gunstige en ongunstige verslagen plegen meestal vóór de publicatie tot sterkere koersbewegingen aanleiding te geven dan daarna — dit jaar was deze invloed misschien nóg geringer dan anders, omdat de beurs deze, bovendien vrij laat verschijnende verslagen, meestal als een „conte d'hier” placht te beschouwen, waarvan de inhoud, gezien de ontwikkeling in het loopende jaar, vrij sterk zal verschillen met dat wat de verslagen over 1937 zullen vertellen en... verzwijgen.

W MAUTNER.

PANAMERIKAANSCH MONETAIRE POLITIEK.

Eenige weken geleden deden geruchten de ronde betreffende de bijeenroeping van een conferentie der 21 Amerikaanse republieken door de Panamerikaansche Unie te Washington ter bespreking van de monetaire vraagstukken. Dit denkbeeld is niet nieuw. Het werd reeds op de in December 1933 te Montevideo gehouden zevende conferentie der Amerikaanse Staten geopperd. Naar aanleiding van de te Buenos-Aires in Mei 1935 gehouden Panamerikaansche handelsconferentie werd Santiago (Chili) als zetel der monetaire conferentie voorgesteld. De Chileensche Regeering heeft echter deze conferentie niet bijeengeroepen. Aan het einde van het afgelopen jaar werd er naar aanleiding van het bezoek van President Roosevelt te Buenos-Aires een economische conferentie gehouden. Krachtens een resolutie van deze conferentie werd er aan den directeur der Panamerikaansche Unie, den heer Rowe, opgedragen de 21 Amerikaanse republieken te polsen omtrent de wenschelijkheid der bijeenroeping van een Panamerikaansche monetaire conferentie.

Uit hetgeen omtrent de resultaten van het onderzoek van den heer Rowe bekend geworden is, kon men afleiden, dat er onder de Latijnsch-Amerikaansche landen, afgescheiden van enkele uitzonderingen, zooals Mexico, geen groot enthousiasme bestaat voor een gemeenschappelijke behandeling der monetaire en der hiermede verband houdende financiële vraagstukken. Venezuela liet zelfs weten, dat het de bijeenroeping van bedoelde conferentie thans niet opportuun acht. Een deel van deze landen verkeert, wat de handelsbetrekkingen met de Vereenigde Staten betreft, in een gunstigen toestand. Deze landen verwachten van een Panamerikaansche monetaire conferentie geen verbetering van hun positie. Men dient voorts de uiteenlopende algemeene oriëntering van verschillende Zuid-Amerikaansche landen op het gebied van de economische betrekkingen met het buitenland niet uit het oog te verliezen. Voor Brazilië is bijv. de markt der Vereenigde Staten als afzetgebied van veel grooter belang, dan voor Argentinië, welk land vooral zijn handelsbetrekkingen met Europa van vitaal belang acht. Een aanwijzing hiervoor kan de omstandigheid vormen, dat er reeds een reciprociteitsverdrag bestaat tusschen de Vereenigde Staten en Brazilië, echter niet tusschen de Vereenigde Staten en Argentinië, terwijl het laatstgenoemd land in het vorige jaar met Engeland een nieuw handelsverdrag gesloten heeft.

Tevens is het gebleken, dat men in de Amerikaanse regeeringskringen evenmin geporteerd was voor de spoedige bijeenroeping van een Panamerikaansche monetaire conferentie. De verklaring, welke President Roosevelt op 21 Mei jl. in zake de bijeenroeping van een monetaire wereldconferentie afgelegd heeft, duidde er op, dat de Amerikaanse Staatsman op het oogmerk van monetaire besprekingen tusschen de vertegenwoordigers van een groot aantal landen geen gunstige resultaten verwacht. De Minister van Financiën, Morgenthau, gaf, ook in verband met de actie voor de bijeenroeping eener Panamerikaansche monetaire conferentie, eveneens te kennen,

dat hij groote vergaderingen voor de oplossing der vraagstukken van de monetaire politiek niet geschikt acht. In Amerikaansche regeeringskringen wijst men er op, dat de groote na-oorlogsche internationale economische conferenties telkens mislukt zijn, dat men echter daarentegen door overeenkomsten, tusschen een klein aantal landen gesloten, herhaaldelijk gunstige resultaten wist te verkrijgen. Men legt er den nadruk op, dat Amerika gaarne bereid is tot samenwerking met de overige landen op financieel-economisch terrein, het wenscht echter slechts overeenkomsten te sluiten, indien het overtuigt is van de te verwachten bevredigende resultaten. Ter rechtvaardiging van dit standpunt werd op het succes der door de Vereenigde Staten met een aantal vreemde landen gesloten bilaterale handelsverdragen gewezen. Voorts gaven ook de overeenkomsten, welke met China, Mexico en Canada in zake de regeling van de zilververkoop gesloten werden, aanleiding tot bevrediging. Men is in Amerika tot nu toe tevreden met de werking van de monetaire driehoeksovereenkomst, terwijl de bereidwilligheid van Amerika, om groote bedragen goud aan te kopen, waaraan het geen behoefte heeft, eveneens aangevoerd wordt als een bewijs, dat het een medewerking aan de oplossing van de internationale financieel-economische vraagstukken niet van de hand wijst, zelfs indien hieraan offers verbonden zijn.

Voor de Vereenigde Staten is thans vooral het tot stand brengen van innigere economische en financiële betrekkingen met Argentinië van belang. Dit land is van groote beteekenis voor den wereldhandel. Argentinië's monetaire positie is reeds zoodanig krachtig geworden, dat er uit dien hoofde practisch gesproken geen bezwaar zou bestaan tegen een algeheele afschaffing der deviezenrestricties daar te lande. Juist de opheffing der belemmeringen van het betalingsverkeer wordt echter in de Amerikaanse regeeringskringen als de voornaamste taak beschouwd ten opzichte van de samenwerking op het gebied der valuta-politiek. Het jongste verloop der positie van de Argentijnsche betalingsbalans was voorts van dien aard, dat dit land hierdoor zelfs in staat wordt gesteld om te kunnen medewerken aan de absorptie van een deel van het internationale aanbod van goud. Het is begrijpelijk, dat het streven der Amerikaanse Regeering in de eerste plaats gericht is op het sluiten van een handelsverdrag met Argentinië op de basis van reciprociteit en met de bedoeling om het sluiten van dit verdrag vergezeld te doen gaan met een overeenkomst betreffende de afschaffing der deviezen-restricties.

Reeds in het verleden werden er herhaaldelijk pogingen in het werk gesteld tot het tot stand brengen van een handelsovereenkomst tusschen de Vereenigde Staten en Argentinië, namelijk in 1869, 1884, 1891 en 1897. Deze pogingen zijn echter telkens mislukt. Dit geschiedde hoofdzakelijk als gevolg van de omstandigheid, dat beide landen vooral belang hadden bij den uitvoer van dezelfde landbouwproducten. Handelsconcessies, welke de Vereenigde Staten aan Argentinië hadden kunnen verstrekken, ontmoetten een hardnekkig verzet in de Amerikaanse landbouwkringen. Naarmate de protectionistische handels- en douane-politiek in Amerika vooral op landbouwgebied zich verscherpt heeft, werden de maatregelen tegen Argentinië steeds krachtiger. De strijd tegen den invoer van landbouwproducten uit Argentinië beperkte zich niet tot de eigenlijke protectie op douanegebied. De sanitaire maatregelen werden ten opzichte van den vee-invoer op een zoodanige wijze toegepast, dat zulks in de practijk veelal neerkwam op een embargo. Vooral sedert 1922 trad er ten opzichte van het saldo van den Amerikaansch-Argentijnschen handel een verschuiving ten nadeele van het laatstgenoemde land in. Amerika's handelspolitiek ten opzichte van Argentinië was ook in strijd met zijn positie als crediteurenland.

Het Amerikaansche ultra-protectionisme heeft ongetwijfeld er toe bijgedragen, dat Argentinië op financieel-economisch gebied zich in een toenemende mate naar Europa georiënteerd heeft. In Argentinië eischt men thans een herziening der Amerikaansche handelspolitiek en vooral een liberale toepassing der sanitaire maatregelen, hetwelk tot een belangrijke verruiming van den Argentijnschen uitvoer naar de Vereenigde Staten zou leiden. Men wijst er op, dat er in de economische structuur der beide landen en ook in de samenstelling van hun buitenlandschen handel in den loop van de jaren groote veranderingen plaats hebben gehad. In Argentinië heeft namelijk de diversificatie der productie groote vorderingen gemaakt en deze tendens treedt zelfs ten opzichte van dezelfde producten in den vorm van een grootere verscheidenheid van types naar voren. Wat vroeger nog concurrentie was, kan thans aanvulling beteekenen. Met het oog hierop kan Amerika thans gemakkelijker een tegemoetkomende houding jegens Argentinië aan den dag leggen dan vroeger het geval was, terwijl de tegenwoordige Amerikaansche Regeering reeds duidelijk deed blijken, dat zij voor een verruiming van den handel met het buitenland op den grondslag van wederzijdsche concessies geporteerd is. Dit beteekent tevens, dat de kans op het sluiten van een reciprociteitsverdrag tusschen de beide landen thans veel grooter is.

Terwijl men in Argentinië over de Amerikaansche protectie op landbouwgebied niet goed te spreken is, verwijten de Amerikanen aan Argentinië vooral de deviezen-restricties, de toepassing waarvan volgens hun meening een discriminatie ten nadeele der Vereenigde Staten beteekent. De monetaire positie van Argentinië is thans volgens de Amerikaansche opvatting zoodanig sterk, dat de handhaving van beperkingen op het gebied van het deviezenverkeer niet gerechtvaardigd geacht kan worden.

Voor een overwegend agrarisch land met groote schulden aan het buitenland, als Argentinië, bracht de scherpe daling der wereldmarktprijzen in het malaisietijdvak ernstige moeilijkheden met zich mede. Evenals verscheidene andere overzeesche landen, profiteert echter thans Argentinië reeds sinds geruimen tijd van de verbetering der economische wereldconjunctuur, resp. van de hogere prijzen voor zijn voornaamste exportartikelen. De waarde van den Argentijnschen uitvoer bereikte over de eerste vier maanden 1937 niet minder dan 1.074.559.000 Peso tegen slechts 517.344.000 Peso over hetzelfde tijdvak van het vorige jaar, hetwelk een stijging van 107.7 pCt. beteekende! In de laatste maand van dit tijdvak, n.l. gedurende April jl., was de toename van den uitvoer zelfs grooter, dan over het eerste kwartaal. De waarde hiervan steeg namelijk t.o.v. April 1936 van 106.939.387 Peso tot 236.885.022 Peso. De uitvoer van Argentijnsche landbouwproducten is over de eerste vier maanden van dit jaar, wat gewichtshoeveelheid en waarde betreft, met resp. 114.1 en ruim 200 pCt. toegenomen. Zelfs indien men in aanmerking neemt, dat de tarwe-export zich gedurende de eerste maanden van verleden jaar op een abnormaal laag peil bewoog, moet de vooruitgang buitengewoon krachtig geacht worden. In Maart jl. bedroeg de waarde van den invoer 112 miljoen Peso. Het maandelijksche export-saldo is thans tot aanzienlijk boven 100 miljoen Peso gestegen, waardoor een recordstand bereikt werd.

De toename van het actiefsaldo der handelsbalans ging gepaard met een reductie van den onzichtbaren invoer uit hoofde van den buitenlandschen schulden-dienst. Het uitstaande bedrag der na den oorlog in de Vereenigde Staten uitgegeven Argentijnsche leeningen ad \$ 365.000.000 werd reeds tot \$ 154.000.000 teruggebracht en de jaarlijksche dienst van deze schuld, welke in 1936 nog \$ 26.000.000 vergde, zal ook in verband met de plaats gevonden hebbende conversies, in 1938 nog slechts \$ 11.000.000 vergen. Ar-

gentinië's buitenlandsche schuld vertegenwoordigt thans nog een totaal bedrag van \$ 350.000.000.

De verbeterde positie der Argentijnsche betalingsbalans leidde tot de accumulatie van groote bedragen aan deviezen daar te lande. Van Argentijnsche zijde werd de noodzakelijkheid der vorming van belangrijke deviezenreserves betoogd. Er werd op gewezen, dat de tegenwoordige gunstige positie der handelsbalans voor een aanmerkelijk deel op de groote vraag naar graan en op de hooge graanprijzen gebaseerd is. Bij een eventuele ommekeer zou Argentinië de thans gevormde reserves goed kunnen gebruiken. Voorts is in verband met de opgaande conjunctuur de vorming van reserves wenschelijk, welke als basis voor crediet-expansie zullen kunnen dienen. Tevens wenscht Argentinië door te gaan met de reductie van zijn buitenlandsche schuld, waardoor het bij een mogelijke nieuwe economische depressie veel krachtiger zal staan.

Tot nu toe werden de door Argentinië verworven deviezen voor een naar verhouding gering deel omgezet in goud. Vermoedelijk deed zich hierbij de onzekerheid met betrekking tot de toekomst van den goudprijs gelden. Wordt deze onzekerheid weggenomen, dan laat het zich aanzien, dat de Argentijnsche goudaankopen uit het oogpunt van de positie der goudmarkt een grootere betekenis zullen krijgen. Het ligt voor de hand, dat een samenwerking op dit gebied met Argentinië voor de Vereenigde Staten zeer aangenaam zou zijn.

Aan de hand van het bovenstaande kan men in ieder geval verklaren, dat Amerika een bijzondere waarde hecht aan een medewerking van Argentinië op het gebied van het herstel van een vrijer internationaal betalingsverkeer. Wellicht zou deze medewerking het uitgangspunt kunnen vormen voor een krachtigere toenadering op dit gebied tusschen Noorden en Zuid-Amerika. Men heeft in Amerika reeds het denkbeeld geopperd van de oprichting eener Panamerikaansche centrale bank tot op zekere hoogte naar het voorbeeld van de Bank voor Internationale Betalingen te Bazel. Slechts weinig Amerikaansche landen hebben van de faciliteiten der laatstgenoemde instelling gebruik gemaakt en het gebeurde niet dikwijls, dat haar vergaderingen bijgewoond werden door de leiders van circulatiebanken der Amerikaansche landen. Een op te richten Panamerikaansche centrale bank zou vooral tot taak hebben om aan circulatiebanken der afzonderlijke Staten bij een schaarschte aan deviezen credieten op korten termijn te verstrekken. Voorts zouden de vergaderingen der instelling een geregelde wisseling van gedachten tusschen de bankleiders betreffende de goud- en valutavraagstukken mogelijk maken, hetwelk de afschaffing van de deviezenrestricties en de oplossing van het stabilisatie-probleem aanzienlijk zou kunnen vergemakkelijken. De evolutie op dit gebied is belangrijk genoeg om met bijzondere aandacht te worden gevolgd.

Dr. M. VAJDA.

AANTEKENINGEN.

Stijgende invoeren van katoenen weefsels in Ned.-Indië.

Terwijl de invoer van katoenen weefsels in 1935 t.o.v. 1934 nog was gedaald, is in 1936 weer een stijging ingetreden als gevolg van de verbeterde conjunctuur. De totale invoerhoeveelheid van gebleekte, ongebleekte, geverfde en bedrukte en bontgeweven stoffen, tezamen vormende het hoofdbestanddeel van de groep „Manufacturen van katoen”, vermeerderde van 447 miljoen yards in 1935 tot 488.3 miljoen yards in 1936. Met betrekking tot de herkomst der katoenen manufacturen viel als resultaat van de ten behoeve van Nederland en Engeland doorgevoerde contingenteringen een verdere stijging van het aandeel van Europa waar te nemen, waartegenover het aandeel van Japan daalde.

Manufacturen van katoen (in m/m yards en guldens).						
	1934		1935		1936	
	yards	glds.	yards	glds.	yards	glds.
Ongebleekte stoffen	78.4	7.33	71.6	6.36	89.8	8.12
Gebleeke stoffen	143.9	17.26	118.4	13.70	123.1	13.56
Geverfde en bedrukte stoffen	206.3	14.90	192.—	14.04	197.6	14.19
Bontgeweven stoffen	66.1	5.23	65.—	4.92	77.8	5.97
Totaal ..	494.6	44.72	447.—	39.02	488.3	41.84
waarvan geleverd door:	in procenten					
Nederland	8.78	12.88	12.43	17.09	15.69	20.55
Groot-Brittannië	1.75	3.16	1.73	3.60	5.13	8.80
Japan	82.29	76.43	83.03	75.78	77.59	67.94
Singapore en Penang	5.11	5.07	1.16	1.25	0.53	0.58
Andere landen	2.07	2.45	1.66	2.28	1.06	2.13
	100.—	100.—	100.—	100.—	100.—	100.—

Het aandeel van Nederland steeg naar hoeveelheid van 12.43 pCt. tot 15.69 pCt. en naar waarde van 17.09 pCt. tot 20.55 pCt.; dat van Groot-Brittannië naar hoeveelheid van 1.73 pCt. tot 5.13 pCt. en naar waarde van 3.60 pCt. tot 8.80 pCt.

INGEZONDEN STUKKEN.

ONZE BOTERPOLITIEK.

De Heer J. Buter schrijft ons:

Naar aanleiding van het artikel van den heer Veen in E.-S.B. van 14 Juli jl. veroorloof ik mij de volgende opmerkingen te maken:

1e. *Verdedigbaar en aan alle kanten gefaald.* In den aanvang van zijn artikel merkt de heer Veen op, dat onze boterpolitiek „voor de crisisjaren verdedigbaar geweest moge zijn”, doch aan het eind van zijn artikel komt hij tot de conclusie „dat het tegenwoordig systeem aan alle kanten heeft gefaald”. Blijkbaar hebben zijn beweringen hem onder het schrijven van zijn artikel zoodanig in vervoering gebracht voor de door hem gevonden „oplossing”, dat tijdens het schrijven van het artikel zijn inzicht plotseling is omgeslagen.

2e. *Zaken-inzicht, formules en werkelijkheid.* De heer Veen wil zich laten leiden door zaken-inzicht en heeft een afkeer van wiskundige formules. Blijkbaar behoeft dit zaken-inzicht zich niet te baseeren op de werkelijkheid, want gemakshalve reduceert hij de werkelijke boterproductie van 101 miljoen kg tot 87 miljoen kg en na deze reductie gaat hij het botervraagstuk oplossen. Wil de heer Veen echter werkelijk een oplossing aangeven voor het botervraagstuk, dan dient hij uit te gaan van de werkelijkheid, aangezien een zaken-inzicht, dat gegrond is op fantasie, zeker niet te verkiezen is boven een eenvoudige formule, welke gegrond is op den werkelijken toestand en waarvan de juistheid door den heer Veen niet wordt bestreden. Trouwens bij de door den heer Veen gegeven oplossing blijft de formule gelden.

3e. *Normale boterproductie.* De heer Veen gaat uit van een „normale” boterproductie van 87 miljoen kg, d.i. de boterproductie van 1933. Hij heeft zich de oplossing echter nog te moeilijk gemaakt. Waarom gaat hij niet liever uit van de boterproductie in 1925 van 75 miljoen kg? Hij kon dit met evenveel recht doen. Nam hij dan een kostprijs van f 1.10 aan per kg (waarom nog niet f 0.10 lager, immers bij een productie van 75 miljoen kg kan de veestapel nog verder worden gesaneerd (!)) en stelt hij de boter in ons land dan beschikbaar voor f 1.20 per kg, dan is het in zijn systeem heel goed mogelijk (de margarine en andere vetten verwaarloozend) de geheele boterproductie in eigen land te plaatsen, in plaats van deze aan het buitenland (niet alleen aan Engeland) te leveren voor f 0.80 per kg!

4e. *Wegsmijtpolitiek.* De heer Veen vindt het voor onze volkshuishouding (of voor den verbruiker?) beter de 14 miljoen „teveel” geproduceerde boter te

doen verdwijnen (waar blijft die?), dan dit, teveel te verkoopen in het buitenland.

5e. *Elasticiteit van het boterverbruik t.o.v. den prijs.* Het C. B. v. d. Statistiek en ook anderen hebben geprobeerd een coëfficiënt vast te stellen voor de reactie van het boterverbruik t.o.v. den prijs. De heer Veen geeft hier echter een zeer „eenvoudige” oplossing van dit vraagstuk. Hij verwacht, dat een binnenlandsche boterconsumptie van 43 miljoen kg tegen een prijs van f 1.46 (de gemiddelde groothandelsprijs in 1936), bij een prijs van f 1.30 zal stijgen tot 54 miljoen kg. Een prijsdaling van ongeveer 11 pCt. zal volgens hem een stijging van het verbruik betekenen van 25 à 30 pCt. Dit inzicht is een van de fundamente van de door den heer Veen gevonden oplossing.

Wij volstaan met deze opmerkingen, hoewel er zich nog veel andere vragen voordoen. Bijvoorbeeld hoe wil de heer Veen de gesteunde boterproductie reduceeren tot 87 miljoen kg, zonder een extra apparaat van vele ambtenaren (zie melksteunbeperking); hoe de boterproductie reduceeren tot 87 miljoen kg, zonder hogere productiekosten; wat moet er met de dan vrijkomende boeren en zuivelfabrieken geschieden? Weet de heer Veen niet, dat een der hoofdoorzaken van de toenemende melkproductie geweest is de rationalisatie, die er in het veehoudersbedrijf plaats vond, tot uiting komende in een stijging van de gemiddelde productie per koe, bij een gedaald verbruik van eiwitrijke krachtvoerders? Wij zouden echter teveel ruimte noodig hebben om op al deze dingen thans uitvoerig in te gaan.

N a s c h r i f t. Het is zeer te betreuren, dat de heer Buter bij zijn repliek dezen vorm van afbrekende in plaats van opbouwende critiek heeft gekozen, aangezien het bestaande verschil van inzicht op deze wijze niet zal worden overbrugd. Niet alleen wordt door den heer Buter daartoe geen enkele poging aangewend, doch bij zijn critiek laat hij de hoofdzaken geheel onbesproken. Immers, deze betreffen niet de aardige vondst onder No. 1, noch de waarde van wiskundige formules onder 2, of het wegwerken van de meerdere boterproductie onder 3 en 4 (zie onder), maar wèl:

1o. de benadeeling van de Nederlandsche boterverbruikers, aan wie een extra last van tientallen miljoenen Guldens wordt opgelegd ten bate van de Engelsche consumenten en die in ons van boter vloeiend land den hoogsten boterprijs ter wereld (op Duitschland en Zwitserland na) hebben op te brengen; bijna den dubbelen prijs, dien de Deensche huisvrouwen betalen;

2o. de benadeeling van de Nederlandsche volkshuishouding, die belast wordt met ruim f 25 miljoen, welke over de Noordzee worden geheveld en de kosten van het levensonderhoud in Engeland helpen drukken;

3o. de daardoor te hooge kosten voor levensonderhoud in ons land, welke alleen door de moordende concurrentie van de fabrikanten van levensmiddelen zoo laag wordt gehouden, waarbij door de crisisinstanties door het vrijwel in vollen omvang handhaven van de accijnzen in geen of slechts zeer beperkte mate hulp wordt geboden;

4o. het onjuiste inzicht bij onze crisisinstanties, die de accijnzen op verschillende verbruiksartikelen zóó hoog houden, dat niet alleen het natuurlijk accres verloren gaat, doch zelfs een sterke verbruiksachteruitgang intreedt, waarvan boter wel een der meest sprekende voorbeelden is.

Over al deze hoofdzaken loopt de heer Buter heen, door zich bij zijn critiek te concentreeren op de vraag, hoe moet worden gehandeld met de 14 miljoen kg boter, die thans meer wordt geproduceerd dan in den aanvang van de landbouwcrisis, zijnde het moment waarmede men heeft te rekenen. Liever ware het mij geweest, indien mijn geachte opponent

het *principieele* standpunt had weerlegd, dat onze binnenlandsche producenten geen recht hebben op steun van die hoeveelheden, waarmede de productie bij den aanvang van de steunregeling thans wordt overschreden. Wanneer deze vraag bevestigend wordt beantwoord (en de afslachtingsvoorschriften wijzen hierop), dan sluit dit in dat op dit punt de crisismaatregelen hebben gefaald. Wil men dit herstellen, dan zal helaas het meest doeltreffende middel te baat dienen te worden genomen: een verlaging van den melksteun en daardoor van het rendement van het bedrijf. Kennende den krappen financieelen toestand van onze boeren schrijf ik dit aarzeland neer, maar hoe wil men anders geraken uit den eeuwigen cirkel van een telken jare toenemende productie en een afnemende binnenlandsche consumptie?

Het gaat daarbij m.i. niet aan, zooals de heer Buter doet, om eenvoudig te constateeren, dat er een binnenlandsche boterproductie is van 101 miljoen kg, waarvoor een lonende markt gevonden moet worden. Iliervoor weet hij dan ook geen andere oplossing aan te geven dan een bestendinging van het tegenwoordige systeem (zie Econ.-Stat. Ber. van 16 Juni 1937). Het is tegen deze *bestendinging*, dat ik met kracht van cijfers opponeerde, vrezende een steeds toenemende boterproductie, een steeds verder afbreken van het binnenlandsch boterdebiet en steeds zwaardere lasten op den Nederlandschen consument.

Wat tenslotte punt 5 betreft, zoo geeft hier de statistiek zelve antwoord. Toen in 1931 de groot-handelsprijs *f* 1.35 per kg bedroeg, steeg de binnenlandsche boterconsumptie tot 55 miljoen kg. Na de verdere prijsdaling in 1932 tot *f* 1.24 steeg de consumptie tot 60 miljoen kg. Is het dus te optimistisch om bij een groothandelsprijs van ca. *f* 1.30 een verbruik aan te nemen van 54 miljoen kg bij een gestegen bevolking? Het is waar, dat de prijspolitiek van het Crisis-Zuivel-Bureau de Nederlandsche huisvrouw heeft afgewend van boter en substituten heeft doen zoeken, die om deze reden ook al met 100 pCt. of meer van de waarde belast zijn geworden. Het verleden heeft echter doen zien, dat bij een redelijken en betaalbaren prijs aan boter de voorkeur wordt gegeven, welke redelijkheid en betaalbaarheid niet door het Crisis-Bureau wordt bepaald, maar... door de verbruikers zelve. Hier moet overigens het gesmade zakeninzicht te hulp komen en bovenal moet de wensch voorzitten in Den Haag, om *binnen de landsgrenzen* het grootst mogelijke kwantum van de eigen boter te plaatsen. De verfoeilijke gedachte, dat deze boter beter voor 30 cents per kg aan Engeland kan worden geleverd dan voor *f* 1.10 aan eigen landgenooten, dient dan radicaal te worden gebannen en teruggenomen, — van welk verhelderd inzicht de heer Buter helaas nog geen blijk heeft gegeven.

E. VEEN.

MAANDCIJFERS.

Indexcijfers van Nederlandsche aandelen.

Indexcijfers van 12 aandeelengroepen der Amsterdamsche effectenbeurs. Basis 2 Januari 1929 = 100. De Bank voor Handel en Scheepvaart te Rotterdam zendt ons onderstaand overzicht:

	Banken	Kunstzijde	Industrie	Electriciteit	Handels-ondern.	Mijnbouw	Olie	Rubber	Scheepvaart	Suiker	Tabak	Thee	Totale beurswaarde
Gem. '29	101.9	73.1	119.-	114.4	95.6	88.6	99.1	100.2	95.-	99.9	87.3	92.7	103.2
" '30	94.2	34.1	90.1	100.4	71.6	63.9	93.1	52.1	71.-	76.2	65.5	74.5	84.3
" '31	73.6	22.7	60.7	83.-	52.2	45.9	52.3	48.2	47.1	46.3	45.5	46.3	55.1
" '32	48.3	13.6	45.6	70.7	38.4	33.4	34.1	17.6	29.3	27.-	25.8	30.8	37.-
" '33	51.5	10.7	48.7	80.7	41.-	40.-	41.-	26.7	28.2	27.4	25.4	39.5	40.5
" '34	47.1	16.7	48.1	77.-	37.7	47.3	39.-	40.6	22.2	23.2	26.2	50.2	39.4
" '35	50.-	14.1	52.1	69.9	39.7	49.4	43.8	43.2	23.7	24.4	29.3	47.1	42.-
" '36	56.8	13.9	57.6	78.2	50.2	58.2	73.1	58.7	34.8	37.1	44.8	51.5	55.2
Jan. '36	52.2	12.8	53.4	71.9	44.6	54.1	56.6	46.9	31.9	32.2	39.2	48.8	47.8
Febr. "	52.8	12.9	54.4	76.2	45.8	54.2	60.5	50.5	31.1	32.3	39.4	50.1	49.3
Mrt. "	52.6	11.9	52.5	74.3	44.2	53.6	59.1	48.7	28.9	31.1	38.1	49.-	48.-
Apr. "	51.8	11.8	52.-	74.3	43.7	53.2	61.1	47.-	27.4	30.4	38.4	47.8	48.1
Mei "	52.-	11.8	52.6	73.6	44.-	51.1	63.8	44.4	26.6	29.1	38.6	46.4	48.6
Juni "	53.1	11.8	53.5	74.1	46.-	52.7	68.3	45.9	29.1	32.7	41.6	45.5	50.8
Juli "	54.-	11.9	53.7	77.9	47.2	52.4	66.3	50.1	29.8	33.7	45.8	47.3	51.1
Aug. "	54.7	12.6	53.6	77.9	48.-	53.2	69.7	50.6	31.1	34.5	44.7	47.2	52.1
Sept. ¹⁾ "	54.5	13.2	53.7	74.4	48.4	54.-	73.8	50.5	32.7	34.5	44.6	46.8	53.2
Oct. "	65.6	16.8	66.9	82.4	59.5	67.7	97.3	76.6	43.4	47.4	53.3	59.-	67.9
Nov. "	69.1	19.6	72.5	89.6	63.8	75.-	98.3	90.7	49.9	51.9	56.1	64.4	71.9
Dec. "	68.-	19.7	72.1	91.8	65.3	75.5	100.3	98.5	53.9	53.3	55.5	65.7	72.8
Jan '37	72.2	20.5	77.5	95.-	71.4	77.2	102.2	103.9	61.5	60.9	60.2	70.5	77.2
Febr. "	77.1	26.4	79.5	105.4	78.5	80.3	107.6	110.8	64.3	62.2	64.9	80.5	81.3
Mrt. "	76.5	31.-	79.8	103.5	81.4	87.4	106.1	129.3	73.-	65.9	65.5	86.3	82.7
April "	75.-	30.1	77.8	101.4	78.4	81.7	102.4	117.5	77.6	62.4	61.8	83.8	80.-
Mei "	72.6	28.4	76.9	101.6	77.6	76.8	102.1	110.1	74.4	61.3	60.-	76.8	78.6
Juni "	72.8	27.6	77.-	106.3	79.8	78.-	103.8	104.8	73.5	63.5	59.2	74.4	79.1
Juli "	74.4	28.9	78.8	115.1	83.3	80.5	102.3	106.3	78.8	64.5	60.9	78.4	80.2

Indexcijfer der totale beurswaarde 4 Januari 1937 *f* 4.278.942 = 100.

4 Januari	100.-	3 Maart	108.1	5 Mei	102.8	7 Juli	102.9
6 "	100.2	10 "	107.8	12 "	101.-	14 "	103.8
13 "	100.6	17 "	108.4	19 "	101.2	21 "	104.1
20 "	99.7	24 "	105.9	26 "	102.8	28 "	105.5
22 "	101.1	31 "	106.8	2 Juni	103.2		
3 Februari	104.3	7 April	105.9	9 "	103.3		
10 "	105.7	14 "	104.6	16 "	102.1		
17 "	106.4	21 "	104.2	23 "	102.-		
24 "	106.4	28 "	100.8	30 "	102.6		

¹⁾ Bij de samenstelling van de cijfers van Sept. 1936 zijn de noteringen van den laatsten Woensdag buiten beschouwing gelaten, waardoor het loslaten van den gouden standaard geen invloed op deze cijfers heeft uitgeoefend.

Nadruk verboden.

EMISSIES IN JUNI 1937.

Staatsleeningen ¹⁾ .	
Prov. en Gemeentelijke Leeningen ²⁾	f 2.572.587,50
<i>Nederland</i>	
Gem. Alkmaar f 4.130.000 ³⁾	
3½% obl. à 99 ⁷ / ₈ %	f 103.837,50
Gem. Schiedam f 2.500.000	
3½% obl. à 98 ³ / ₄ %	„ 2.468.750
Polders, Waterschappen en Publ.recht.	
lichamen	„ 748.125,—
<i>Nederland</i>	
Hoogheemraadschap Delfland	
f 750.000 3% obl. à 99 ³ / ₄ % „	748.125
Bank- en Credietinstellingen ⁴⁾ .	
Industriele ondernemingen ⁵⁾	„ 417.000,—
<i>Nederland</i>	
<i>Obligatiën:</i>	
N.V. Kempensche Zinkmaatschappij „Zincs de la Campine” f 1.300.000 ⁶⁾ 4% obl. à 99%	f 207.000
<i>Aandeelen:</i>	
Tilburgsche Katoenspinnerij f 200.000 aand. ⁷⁾ à 105% „	210.000
Handelsondernemingen	„ 1.575.000,—
<i>Nederland</i>	
<i>Aandeelen:</i>	
Hagemeyer en Co.'s Handelsmaatschappij N.V. f 750.000 aand. à 110%	f 825.000
L. E. Tels en Co.'s Handelsmaatschappij N.V. f 750.000 aand. ⁸⁾ à 100%	„ 750.000
Diverse Cultuurondernemingen	„ 1.475.250,—
<i>Nederland</i>	
<i>Aandeelen:</i>	
N.V. Bandar Oliepalmen Cultuur Mij. f 1.405.000 convert. aand. ⁹⁾ à 105%	f 1.475.250
Scheepvaart-Maatschappijen	„ 330.000,—
<i>Nederland</i>	
<i>Aandeelen:</i>	
Middellandsche Zeevaart Compagnie f 300.000 aand. à 110%	f 330.000
Diversen	„ 2.524.000,—
<i>Nederland</i>	
<i>Obligatiën:</i>	
„Gem. Eigendom” Mij. t. Expl. v. Woon- en Winkelhuizen f 2.125.000 ¹⁰⁾ 4½% obl. à 100%	f 2.125.000
<i>Aandeelen:</i>	
Van Wienen's Duik- en Bergings-Mij. f 399.000 aand. à 100%	„ 399.000
Spoorweg-Maatschappijen	„ 197.000,—
<i>Nederland</i>	
<i>Obligatiën:</i>	
Nederlandsch-Indische Spoor-	

wegmaatschappij f 6.000.000 ¹¹⁾	
3½% in aand. convert.	
obl. à 99%	f 197.000
Kerkelijke Leeningen	f 118.000,—
<i>Nederland</i> ¹²⁾	f 118.000
Totaal	f 9.956.962,50

¹⁾ Conversie obl. H.I.J.S.M. en S.S. in 3% obl. Nederland tot ten hoogste f 450.000.000.

²⁾ Bovendien conversie: Prov. Noord-Holland f 4.833.000 3½% obl. à 100¼%; Gem. Amsterdam f 13.715.000 3½% obl. à 99%; Gem. Amsterdam f 25.277.000 3½% obl. à 99%; Gem. Arnhem f 13.040.000 3½% obl. à 99¼%; Gem. Arnhem f 4.385.000 3½% obl. à 99%; Gem. Enschede f 2.125.000 3½% obl. à 99¼%; Gem. 's-Gravenhage f 17.500.000 3½% obl. à 100¼%; Gem. Nijmegen f 4.612.000 3½% obl. à 99¼%; Gem. Rotterdam f 14.910.000 3½% obl. à 98¾% (van deze leening, groot f 15.190.000 werd f 280.000 uitgesloten t.b.v. Pensioen-fonds R.E.T.M.).

³⁾ Van het netto-provenu dezer leening is een bedrag van f 4.021.000 voor conversie afgetrokken.

⁴⁾ Conversie: N.V. Bank voor Nederlandsche Gemeenten f 9.700.000 3½% obl. à 99¼%. N.V. Maatschappij voor Gemeente-Crediet f 3.000.000 3½% obl. à 99¼%.

⁵⁾ Bovendien conversie: Van den Bergh's Fabrieken N.V. f 30.000.000 3½% obl. à 100%; waarvan f 7.500.000 voor obligatiehouders en f 22.500.000 voor aandeelhouders in verband met een aanbod aan houders van cumulatief preferente winstdeelnende aandelen A en B.

⁶⁾ Van het netto-provenu dezer leening is een bedrag van f 1.080.000 voor conversie afgetrokken.

⁷⁾ Uitsluitend voor aandeelhouders; recht van voorkeur 1: 4.

⁸⁾ Uitsluitend voor aandeelhouders; recht van voorkeur 1: 3.

⁹⁾ Convertiebaar in aandelen Bandar Rubber Maatschappij N.V. van 1937—1942.

¹⁰⁾ Uitsluitend voor aandeelhouders.

¹¹⁾ Van het netto-provenu dezer leening is een bedrag van f 5.743.000 voor conversie afgetrokken.

¹²⁾ De Kerkelijke Leeningen zijn als volgt onderverdeeld:

	Guldens	Rente voet pCt.	Emissie-koers pCt.
Gereformeerde Kerk van Rotterdam—Charlois (conv. f 102.500)	125.000	4	100
Gereformeerde Kerk van Rotterdam—Zuid (Katendrecht) (conversie f 139.500)	140.000	4	100
Sint Jozef-Gesticht te Venray (conversie f 80.000)	175.000	4	100
Sint Willebrordus Stichting te Schiedam (conversie)	155.000	4	100
Vereeniging tot Stichting en Instandhouding van scholen voor geref. lager onderwijs in het noordel. deel van Rotterdam (conversie)	60.000	4	100

AANVOER VAN GRANEN. (In tons van 1000 kg.)

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	25-31 Juli 1937	Sedert 1 Jan. 1937	Overeenk. tijdvak 1936	25-31 Juli 1937	Sedert 1 Jan. 1937	Overeenk. tijdvak 1936	1937	1936
Tarwe	25.628	1.004.396	606.919	—	17.735	8.311	1.022.131	615.230
Rogge	618	150.383	141.166	—	2.875	1.976	153.258	143.142
Boekweit	1.200	10.988	17.978	—	—	350	10.988	18.328
Maïs	21.286	625.537	435.574	—	92.483	91.920	718.020	527.494
Gerst	2.805	170.522	184.475	—	6.689	12.240	177.211	196.715
Haver	7.295	87.464	54.923	—	3.180	680	90.644	55.603
Lijnzaad	75	118.019	135.788	—	140.035	124.154	258.054	259.942
Lijnkoek	3.210	46.691	33.267	—	—	175	46.691	33.442
Tarwemeel	548	21.460	21.042	—	3.179	5.556	24.639	26.598
Andere meelsoorten	300	24.092	18.899	115	2.553	1.076	26.645	20.975

Noot bij groothandelsprizen.

¹⁾ Tarwe: Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2; van Jan. 1931 tot 26 Sept. 1932 79 kg La Plata; van 26 Sept. 1932 tot 5 Febr. 1934 Manitoba No. 2; van 5 Febr. 1934 tot 6 Juli 1935 80 kg La Plata; van 6 Juli 1936 tot 30 Nov. 1936 Manitoba; van 30 Nov. 1936—2 Aug. 1937 Bahia Blanca. Rogge: Tot Jan. 1928 Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2 van 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74½ kg Hongaarsche; vanaf 26 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 kg Zuid-Russische; van 23 Mei 1932 tot 2 Oct. 1933 No. 2 Canada. Gerst: Tot Jan. 1928 Malting; van Jan. 1928 tot 9 Febr. 1931 American No. 2; van 9 Febr. 1931 tot 23 Mei 1932 64½ kg Zuid-Russische; van 23 Mei—19 Sept. 1932 No. 3; van 19 Sept. 1932 tot 24 Juli 1933 62/63 kg Zuid-Russische; van 24 Juli 1933—7 Oct. 1935 64/65 kg La Plata; van 7 Oct. 1935—18 Mei 1936 62/63 kg Zuid-Russische.

	Rente- Guldens voet pCt.	Emissie- koers pCt.
Vereeniging van den H. Vincen- tius van Paulo te Schiedam (conversie)	230.000	4 100

Voorts werd hier te lande de inschrijving opengesteld op een beperkt bedrag: 4% obl. Republiek Argentinië à 90% (Introductie); aand. Soc. de Bruxelles pour la Finance et l'Industrie „Brufina" à Frs. 725 p. aand. (uitsluitend voor aandeelhouders 3:5); aand. Cultuur-onderneming „Poerbasari" à pl.m. 175% (Introductie).

	Emissies in 1937. (In Guldens.)			Conversie:
	Obligatiën	Aandeelen	Totaal	
Jan.	2.055.167,50	3.606.372,—	5.661.539,50	194.811,10,—
Febr.	28.354.181,66	2.184.500,—	30.538.681,66	209.449.898,34
Maart ...	312.227,50	2.568.725,—	2.880.952,50	9.334.000,—
April	2.817.677,50	17.255.930,—	20.073.607,50	46.742.925,—
Mei	85.000,—	2.160.250,—	2.245.250,—	40.436.000,—
Juni	5.967.712,50	3.989.250,—	9.956.962,50	604.708.000,—
	39.591.966,66	31.765.027,—	71.356.993,66	1.105.482.323,34

ONTVANGEN BOEKEN.

Grundsätze der Wehrwirtschaftslehre door Dr. Otto Korfes. (Hamburg 1936; Hanseatische Verlagsanstalt. Prijs R.M. 1.80). (Schriften zur kriegswirtschaftlichen Forschung und Schulung).

Schrijver onderscheidt Wehrwirtschaft en Kriegswirtschaft (resp. econ. voorbereidingen in tijd van vrede en maatregelen in tijd van oorlog). Hij onderzoekt de grondslagen, waarop een Wehrwirtschaft zich moet richten. De noodzakelijkheid hiertoe is in den wereldoorlog duidelijk geworden. Ook op de econ. politiek, voornamelijk t.a.v. uit- en invoer, gaat schrijver i.v.m. dit onderwerp in.

Wirtschaftskrieg und Kriegswirtschaft. Die Rolle der Landesverteidigung in der Friedenswirtschaft door Carl Rothe. (Leipzig 1936; Wilhelm Goldmann Verlag. Prijs geb. R.M. 1.15).

Schr. begint met een uiteenzetting van den oorsprong van den „Wirtschaftskrieg" en behandelt deze in verband met het nieuwe volkenrecht. Hij geeft een uitvoerige bespreking van maatregelen in Groot-Brittannië, Vereenigde Staten, Italië en Polen en besluit, na eenige beschouwingen over „Friedenswirtschaft" en „Kriegswirtschaft" met een verhandeling over de sancties („Wirtschaftskrieg 1935").

Wehrwirtschaft. Was jeder von ihr wissen muss! door Heinrich Hellmer. (Berlijn 1936; Verlag Hans Wilhelm Rödiger).

Brochure met het doel een ieder in te lichten omtrent dit onderwerp. Een voorwoord schreven de heeren O. Beutler en Dr. Hesse. Het geeft vele illustraties en gaat uit van het idee, dat aan ieders noodzakelijke medewerking een begripen van de noodzakelijkheid van een economische oorlogsvoorbereiding vooraf moet gaan.

Wehrwirtschaft. Ihre Grundlagen und Theorien door Dr. Guido Fischer, hoogleeraar te München. (Leipzig 1936; Verlag Von Quelle & Meyer. Prijs geb. R.M. 4.—).

Het buitenland geeft vele voorbeelden, hoe daar systematisch de „Wehrwirtschaft" wordt ontwikkeld en georganiseerd. In het derde deel van dit boek wordt hieraan aandacht geschonken (Vereenigde Staten, Engeland, Frankrijk en Italië). Verder worden de grondslagen, welke noodzakelijk zijn voor een „wehrwirtschaftlichen Ausbau der Friedenswirtschaft", uitgewerkt. Deze doelstelling is niet alleen economisch. Alle gebieden van het menselijke leven en kunnen zijn er bij betrokken.

Kriegswichtige Industrie im System der Wirtschaftspolitik door Justus Schmitt. (Berlijn 1937; Obelisk Verlags-G.m.b.H.).

Het boekwerkje wil aan hen, die aan de voorbereiding van de Deutsche „Wehrwirtschaft" medewerken, een inzicht bijbrengen in de problematiek van de industriele mobilisatie. Na een overzicht van de direct hiermede samenhangende vragen wordt de kwestie van de reserves behandeld, terwijl schr. besluit met een bespreking van de maatregelen in Frankrijk, Tsjecho-Slowakije en Polen.

Die Statistik in der Kriegswirtschaft door Dr. Charlotte Lorenz. (Hamburg 1936; Hanseatische Verlagsanstalt. Prijs R.M. 1.80). (Schriften zur kriegswirtschaftlichen Forschung und Schulung). Schrijfter onderzoekt de taak, welke de statistiek t.a.v. de defensie heeft, daarbij reeds beginnende bij de taak in vredetijd, als onderzoek naar de weerkracht, de bevolking en het sociale leven. Het tweede hoofdstuk heeft speciaal betrekking op de functie van de statistiek in de Deutsche „Kriegswirtschaft". In een aanhang worden wetten, verordeningen enz. gegeven, in de jaren 1914—1918 genomen ter doorvoering van statistische maatregelen.

STATISTIEKEN.

Laatstbekende noteringen te Amsterdam en Rotterdam op 31 Juli 1937 voor telegrafische uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bank- disconto
<i>Europa.</i>				
Londen *)	£	—	9.02½	2
Berlijn *)	100 Mark	59.26 ³	73.—	4
Parijs *)	100 Franc	—	6.80	5
Brussel *)	100 Belga	24.90 ⁶	30.52	2
Luxemburg	100 Franc	6.22 ⁶	7.63	
Zürich *)	100 „	—	41.64	1½
Praag	100 Kronen	—	6.33	3
Weenen *)	100 Schilling	35.01	34.20	3½
Boedapest	100 Pengö	43.51	35.80	4
Boekarest	100 Lei	1.48 ⁸	1.37½	4½
Sofia	100 Leva	1.79 ⁷	2.25	6
Belgrado	100 Dinar	—	4.25	5
Istanbul	Turksch £	—	1.47½	
Athene	100 Drachme	—	1.65	6
Milaan	100 Lira	—	9.60	4½
Madrid ⁵)	100 Peseta	48.—	—	5
Lissabon	Escudo	—	008.20	4½
Kopenhagen *)	100 Kronen	—	40.30	4
Oslo *)	100 „	—	45.35	4
Stockholm *)	100 „	—	46.55	2½
Reickjavick	100 IJsl. Kr.	—	40.75	
Warschau	100 Zloty	27.90 ⁹	34.45	5
Kovno (Litauen) ..	100 Lita	24.88	31.20	5½
Riga (Letland) ..	100 Lat	48.—	36.—	5-5½
Tallinn (Estland) ..	100 Estl. Kr.	—	50.—	4½
Helsingfors	100 Finnmrk.	—	3.98	4
Moskou	Tjeronets (100 Roebel)	—	27.20	
Danzig	100 Gulden	27.90 ⁹	34.45	4
<i>Amerika.</i>				
New-York *)	\$	1.46 ⁹	1.81 ⁵ / ₈	1½
Montreal	Canad. \$	—	1.81 ¹ / ₂	2½
Mexico	Mex. Dollar	—	0.50½	
Buenos Aires	Peso (papier)	—	0.55½	
La Paz (Bolivia) ³)	—	—	—	
Rio de Janeiro	Milreis (pap.)	—	0.12½	3½
Valparaiso	Peso (papier)	0.15	0.071 ⁵ / ₈	
Bogota (Columbia) ³)	Peso	—	1.04	
Quito (Ecuador) ..	Sucre	—	0.17½	
Lima (Peru)	Sol	—	0.46½	
Montevideo (Urug.)	Peso	—	1.07 ⁵ / ₈	
Caracas (Venezuela)	Bolivar	—	0.60	
Paramaribo	Gulden	—	1.00½	
San José (C. Rica)	Colon	—	—	
Guatemala	Quetzal	—	—	
Willemstad (Curag.)	Gulden	—	1.01	
Managua (Nicar.) ³)	Cordoba	—	1.82½	
San Salvador ³)	Colon	—	0.731 ⁵ / ₈	
<i>Azië.</i>				
Calcutta	Rupee	—	0.68	3
Batavia	Gulden I.G.	—	1.00 ¹ / ₈	3
Kobe	Yen	—	0.52½	3.285
Hongkong	Dollar	—	0.56½	
Shanghai	Dollar	—	0.54	
Singapore	Straits Doll.	1.41	1.05	
Manilla	Phil. Peso	—	0.91½	
Teheran ⁴) (Perzië) ..	Pahlavi	—	11.18	
Bangkok	Baht	—	0.82½	
<i>Afrika.</i>				
Kaapstad	£	—	9.01½	3½
Alexandrië	Egypt. £	—	9.25	
<i>Australië.</i>				
Melbourne, Sidney en Brisbane	£	—	7.23	
Nieuw Zeeland	£	—	7.28	2½

1) Off. 0.36 vrije markt 0.09. 2) Milreis Goud. 3) Goudpeso. 4) Munteenheid = Rail (= een Kran.) 5) Nom. *) Not. te A'dam. Ov. not. part. opg.

BANKDISCONTO'S.

Table of bank discounts for various cities including Ned., Bel., Athene, Batavia, Belgrado, Berlijn, Boekarest, Brussel, Boedapest, Calcutta, Dantzig, Helsingfors, and Kopenhagen.

OPEN MARKT.

Table showing open market data for Amsterdam, London, Berlijn, and New York, with columns for dates from 1937 to 1914.

1) Koers van 30 Juli en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Table of exchange rates in the Netherlands for cities like New York, Londen, Berlijn, Parijs, Brussel, and Batavia.

Table of exchange rates for Switzerland (Zwitserland), Weenen, Praag, Boekarest, Milaan, and Madrid.

Table of exchange rates for Stockholm, Kopenhagen, Oslo, Helsingfors, Buenos Aires, and Montreal.

*) Notering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In 't 1ste of 2de No. van ieder maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Table of exchange rates in New York for London, Parijs, Berlijn, and Amsterdam.

KOERSEN TE LONDEN.

Table of exchange rates in London for various international locations like Alexandrië, Athene, Bangkok, Budapest, Buenos Aires, Calcutta, Istanbul, Hongkong, Kobe, Lissabon, Mexico, Montevideo, Montreal, Rio de Janeiro, Shanghai, Singapore, Valparaiso, and Warschau.

1) Offic. not. 10 Dec. 16/2. 2) Offic. not. 15 laten, gem. not., welke imp. hebben te betalen 10 Dec. 16.12. 3) Offic. not. 19 Mei 39/8. 4) Id. 11 Mrt. 1935 4/4. 5) 90 dg. Vanaf 28 Aug. laatste 'export' notering.

ZILVERPRIJS

Table of silver prices for London and New York, showing prices for 27 July 1937 and 2 August 1937.

GOUDPRIJS

Table of gold prices for London, showing prices for 27 July 1937 and 2 August 1937.

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$. c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Table showing the financial position of the Dutch Treasury, including 'Vorderingen' and 'Verplichtingen'.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Table of floating debt in the Netherlands-Indies for 24 July 1937 and 31 July 1937.

SURINAAMSCH-BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Table of the main items of the Surinamese Bank in thousands of guilders, including data for 26 Juni 1937, 19 July 1937, and 1 Juli 1914.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 2 Aug. 1937.

Activa.		
Binnenl. Wissels, Prom. enz. in disc.	Hfdbk. f 11.822.286,20 Bijbnk. „ 514.101,83 Ag.sch. „ 650.771,69	f 12.987.159,72
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 2.430.000,—	2.430.000,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.)	Hfdbk. f 146.228.354,74 ¹⁾ Bijbnk. „ 5.702.568,96 Ag.sch. „ 34.789.198,23	f 186.670.121,93
Op Effecten	f 184.211.408,77 ¹⁾	
Op Goederen en Spec.	„ 2.458.713,16	186.670.121,93 ¹⁾
Voorschotten a. h. Rijk	„	
Munt, Goud	f 113.607.470,—	
Muntmat., Goud	„ 1.152.275.487,23	
Munt, Zilver, enz.	f 1.265.882.957,23	
Muntmat., Zilver	„ 17.843.280,89	
Belegging van kapitaal, reserves en pensioenfonds	„	1.283.726.238,12 ¹⁾
Gebouwen en Meub. der Bank	„	41.814.862,81
Diverse rekeningen	„	4.600.000,—
Staat d. Nederl. (Wetv. 27/5/32, S. No. 221)	„	8.912.074,18
		10.193.915,19
		f 1.551.334.371,95
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	„ 4.338.707,82	
Bijzondere reserve	„ 6.600.000,—	
Pensioenfonds	„ 11.127.212,21	
Bankbiljetten in omloop	„ 860.725.935,—	
Bankassignatiën in omloop	„ 52.790,77	
Rek.-Cour. { Het Rijk	f 71.794.240,84	
saldo's: { Anderen	„ 574.944.807,63	646.739.048,47
Diverse rekeningen	„	1.750.677,68
		f 1.551.334.371,95
Beschikbaar metaalsaldo	f 680.645.928,37	
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	„ 1.701.614.820,—	
Schatkistpapier, rechtstreeks bij de Bank ondergebracht	„	

1) Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99)..... f 65.883.125,—
 2) Waarvan in het buitenland.....

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opelschb. schulden	Beschikk. Metaal-saldo	Dektings-perc.
	Munt	Muntmat.				
2 Aug. '37	113607	1.152.275	860.726	646.792	680.646	85
26 Juli '37	113607	1.152.272	821.941	669.641	687.772	86.1
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ¹⁾
2 Aug. 1937	12.987	—	186.670	2.430	8.912
26 Juli 1937	14.514	—	170.721	2.430	6.429
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Onder de activa.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opelschb. schulden	Beschikk. metaal-saldo
31 Juli '37 ¹⁾	133.670		195.200	72.420	26.622
24 „ '37 ²⁾	133.370		194.740	72.940	26.298
3 Juli 1937	116.574	16.982	197.667	77.701	23.409
26 Juni 1937	108.663	15.978	193.802	76.084	16.686
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Disconto's	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dektings-percentage
31 Juli '37 ¹⁾	5.500	78.060		63.630	50
24 „ '37 ²⁾	5.360	77.610		64.780	50
3 Juli 1937	4.879	11.555	55.782	72.613	49
26 Juni 1937	4.902	11.516	53.469	77.863	46
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44

1) Sluippost activa. 2) Cijfers telegrafisch ontvangen.

BANK VAN ENGELAND.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
28 Juli 1937	327.516	498.339	28.068	5.812	20.815
21 „ 1937	327.379	493.133	33.273	5.830	23.369
22 Juli 1914	40.164		29.317		33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dektings-perc. 1)
			Bankers	Other Accounts		
28 Juli '37	114.410	10.529	104.259	37.322	29.177	19,1
21 „ '37	107.449	17.502	97.181	38.150	34.246	22,4
22 Juli '14	11.005	14.736		42.185	29.297	52

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot v. d. Staat
22 Juli '37	48.860	446	14	11.179	885	5.859	3.200
15 „ '37	48.859	454	13	10.849	885	6.035	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Particulieren
22 Juli '37	5.641	2.964	88.911	877	2.154	9.219
15 „ '37	5.641	3.505	88.415	835	2.127	9.206
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

1) Sluippost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Data	Goud	Daarvan bij buitenl. (irc. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
23 Juli 1937	69,1	19,4	6,0	4.662,9	36,8
15 „ 1937	69,0	19,4	5,9	4.809,4	36,9
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
23 Juli 1937	104,2	715,6	4.577,6	666,2	240,4
15 „ 1937	104,2	704,8	4.666,0	707,2	231,9
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,—	40,0

1) Onbelast. 2) w.o. Rentenbankscheine 23, 15 Juli, resp. 29, 25 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË (in Belga's).

Data 1937	Goud		Munt en diversen	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorschot aan den Staat	Overheidsfondsen	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal								Schatkist	Partic.
29 Juli	3.642	44	1.376	36	152	40	4.440	215	628	
22 „	3.659	44	1.386	33	152	40	4.466	195	645	

FEDERAL RESERVE BANKS.

Data	Goudvoorraad			Wissels	
	Totaal bedrag	Goud-certificaten ¹⁾	„Other cash“ ²⁾	In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
21 Juli '37	8.843,9	8.833,9	318,9	12,2	3,3
14 „ '37	8.845,0	8.835,4	307,8	15,0	3,6

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dektings-perc. ³⁾	Algem. Dektings-perc. ⁴⁾
21 Juli '37	2.526,2	4.197,9	7.299,9	132,5	79,7	—
14 „ '37	2.526,2	4.213,9	7.292,8	132,5	79,5	—

1) Deze certificaten werden door de Schatkist aan de Reserve Banken gegeven voor de overname van het goud, toen de \$ op 31 Jan. '34 van 100 op 59,06 cents werd gedevalueerd.

2) „Other Cash“ does not include Federal Reserve Notes or a Bank's own Federal Reserve bank notes.

3) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opelschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 4) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Data	Aantal leening.	Disconto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
14 Juli '37	7	9.714	12.449	5.352	26.465	5.250
7 „ '37	9	9.734	12.483	5.278	26.358	5.249

De posten van De Ned. Bank, de Javasche Bank en de Bank of England zijn in duizenden, alle overige posten in miljoenen van de be.treffende valuta.